

SOF-SPECIAL:

Svensk handbolls OS-historia

Erik Hajas, vår bästa målskytt sammanlagt i alla olympiska handbollsturneringar, gör här ett av sina fem mål mot Sydkorea 1992 när Sverige vinner med 28-18. I bakgrunden syns Axel Sjöblad (nr 9) och Magnus Andersson.

Foto: Bildbyrå, Hässleholm.

Vart tog Elis Wiklunds OS-guldmedalj vägen?

ORDFÖRANDEN HAR ORDET:

Den olympiska elden har tänts i Olympia även i år. Via en stad på varje kontinent har den förts till Singapore. där det första ungdoms-OS avgjorts.

205 nationer deltog, Sverige med 15 aktiva och fem ledare.

Ungdoms-OS, ett fantastiskt bra initiativ och helt i den olympiska andans tecken!

Medias roll när det gäller att marknadsföra och synliggöra idrottsaktiviteter är stor och viktig.

Tyvärr hamnar enligt min mening vid många tillfällen fokus på fel saker.

Är inte dessa spel mer intressanta att skriva om än om en golfspelares kärleksaffärer?

I ordföranderutan i förra numret så skrev jag; ”Vår ambition var att bjuda årsmötesbesökarna på någon eller några färska OS-medaljörer”. Vidare stod att läsa; ”...och curlinglaget kunde tyvärr inte komma, men lovade att ställa upp en annan gång!”

En ”annan gång” blev torsdagen den 21 oktober. Då har vi glädjen att se de tre damerna i laget som bor i Stockholmsområdet – Eva Le Moine, Eva Lund och Anette Norberg – på vårt medlemsmöte i Riksidrottsmuseets lokaler. **Se speciell annons för evenemanget på sista sidan i tidningen!**

Tillsammans med Gillis Grafström, Tomas Gustafsson, Gunde Swahn, Thomas Wassberg och Jan Ottosson har curlinglaget klarat av bravaden att försvara ett OS-guld! Vi får m.a.o. mycket meriterade gäster på vårt medlemsmöte! En annan OS-deltagare och en mycket framstående idrottsforskare är Leif Yttergren. Leif inleder vår medlemsträff med att hålla ett föredrag om vår svenske IOK-president Sigfrid Edström.

Missa inte den här kvällen...och glöm inte att anmäla Er om Ni vill ha kaffe och smörgås!

Tack för alla brev, mail och telefonsamtal som jag fick efter

förra numret. Många medlemmar hörde av sig och var mycket nöjda med Thord Eric och Tommys redaktionsarbete!

SOF uppvaktar alla gamla olympier när de fyller jämna år. Vi skickar en liten hälsning till dem från vår förening. Den som lägger ner mycket tid på det och gör ett förtjänstfullt arbete är vår vice ordförande Tommy Wahlsten – och det ger ett mycket trevligt resultat. SOF får många mycket vänliga tackbrev från jubilarerna – nu senast från två skinnare Christina Scherling och Sigge Eriksson. En del av dem blir också nya medlemmar i SOF vilket vi gläds åt!

Nya medlemmar! Javisst, jag avslutar som vanligt med att uppmana Er till att tänka till – visst känner Ni någon vän som borde vara medlem i SOF. Bjud in dem eller varför inte ge dem ett medlemskap i födelsedagspresent eller som en julhälsning! Har de en gång kommit med som medlem i SOF så är det upp till oss att visa att det är värt att fortsätta att vara medlem!

Den utmaningen tycker vi om...och förresten; ta gärna med den här presumtive medlemmen den 21 oktober!

Välkomna på medlemsmötet!

Tomas Persson

SOF-bulletinen

Organ för Sveriges
Olympiahistorikers
Förening.

Föreningen bildades
3 mars 1986.

Nr 3 2010 är nummer 84
räknat från start.

Redaktör och ansvarig
utgivare:

Thord Eric Nilsson
thorderic.nilsson@op.se

I redaktionen även
Tommy Wahlsten

Pressläggning 23 sept
Nästa nummer kommer i
december

2 Ordföranden har ordet <i>Tomas Persson</i>	OS-guld vägen? <i>Tommy Wahlsten</i>
4 Redaktörens kommentar <i>Thord Eric Nilsson</i>	24 Utställning om Kiruna-Lasse
5 Handbollsspecial <i>Tommy Wahlsten</i>	25 Hjälp Carl Johan med fakta om olympier
10 Wolfs funderingar <i>Wolf Lyberg</i>	27 Nya medlemmar mm
12 Svensk OS-basket 30 år <i>Tommy Wahlsten</i>	24 Den olympiska familjen Jubilarer - avlidna <i>Tommy Wahlsten</i>
15 50 år efter OS i Rom <i>Fred Smedberg</i>	35 Nya SOF-medlemmar <i>Bengt Ekstedt</i>
17 Gunilla OS-granskare	36 Tack från jubilarer
18 OS-kandidater 2018 <i>Thord Eric Nilsson</i>	37 Duktiga svenska simtjejer 1948 <i>Tommy Wahlsten</i>
18-19 Två guld i U-OS <i>Thord Eric Nilsson</i>	39 Ingegerd Fredin - nu 80
20 Smått och gott	40 Inbjudan till träff med dubbla guldcurlarna
21 Vart tog Elis Wiklunds	

SOF:s styrelse

SOF:s plusgiro 54 14 10 - 7

Ordförande: Tomas Persson,
Bredmansgatan 7B, 752 24
Uppsala
018-50 39 03 (b)
070-147 21 53
t.l.persson@hotmail.com

Vice ordförande: Tommy
Wahlsten, Lillegårdsvägen 19,
541 42 Skövde
0500-48 16 66 (b)
0705-39 80 42
tommy.c.a@telia.com

Kassör: Äcke Ohlsson, Blom-
mensbergsvägen 178, 126 52
Hägersten
08-744 45 71 (b), 08-699 63 58
e. 08-556 068 92, acke.ohls-
son@bordtennis.rf.se

Sekreterare: Örjan Westberg,
Konstgutarvägen 10, 121 44
Johanneshov
08-815670 (b), 08-6996354,
0708-62 73 04,
orjan.westberg@bordtennis.
rf.se

Ledamöter: Bengt Ekstedt,
Aspstigen 6, 168 69 Bromma
08-26 99 72 (b)
08-739 50 50, 0703-803242
bengt.ekstedt@bredband.net

Börje Larsson, Skogsövägen 12
C, 133 33 Saltsjöbaden
08-7170911 070-3280019
a-c.konsult@telia.com

Redaktör SOF-bulletinen:
Thord Eric Nilsson, Hjortron-
vägen 19, 831 62 Östersund
063-512433 (b) 070-5124335
thorderic.nilsson@op.se

SOK:s representant:
Björn Folin, Storängens strand-
väg 20, 131 41 Nacka
08-7165132 (b)
08-402 68 05 (SOK)
0708-55 93 57,
bjorn.folin@sok.se

Hedersordförande:
Ture Widlund Torsgatan 56,
113 37 Stockholm

REDAKTÖRENS KOMMENTAR

Fem OS-guld slåss om ett bragdguld

Innan nästa nummer av SOF-bulletinen kommer vet vi vem som får Svenska Dagbladets guldmedalj i år. Fem olympiska guldkonkurrerar om ett bragdguld. Det vågar vi säga eftersom det nästan är en regel att bragdguldet ett OS-år går till en olympisk guldmedaljör. Om det finns någon.

Vinterns första svenska OS-guld togs av **Charlotte Kalla**. Men det var kanske också det mest väntade. Charlotte var favorit på sin specialdistans 10 km fritt och höll måttet. Det var Charlotte som satte igång guldrushen.

Om hennes guld var det mest väntade så var nästa det mest oväntade. **Björn Ferry** hade inget bra utgångsläge i skidskyttets jaktstart. Björn låg bara åtta efter sprinten, drygt en minut efter täten. Det ger loppet en speciell bragdstatus.

De tre följande gulden har också bragdstatus. Johan Olssons utbrytning och laginsatsen i skiathlonloppet bäddade för **Marcus Hellners** överraskande guld. Marcus största chans låg egentligen i fristilsloppet, nu klarade han guld i "kombinationen". Stafetten var en annan form av bragd. Ett lopp där alla åkte kontrollerat och på höjd av sin dagsform.

Daniel Rickardsson på nivå av den högre nivå han hittat under OS-säsongen, **Johan Olsson** på nytt i absolut topp och inte bara tuffa konkurrenter på skidorna. Nysnön gjorde det extra svårt att komma loss. Men han bäddade för lagets fristilshalva. Sedan gjorde **Anders Södergren** ett kanonlopp där han inte förtog sig utan hade krut kvar till slutet. **Marcus Hellners** avslutning var rutinerad, trots att han var laget yngste. Dessutom trots stressen att ha Petter Northug jagande och sekund på sekund närmare, tills Hellner la in en ny växel och norrmannen resignerade.

Jag skulle ge bragdguldet till stafettlaget och då inkludera den fina laginsats som bäddade för guld och brons i skiathlon.

Det finns ytterligare ett lag som är värt ett guld till. Nämligen **Anette Norbergs curlingtjejer**. Andra raka OS-guldet vunnet på ungefär samma dramatiska sätt som det första. Visst var det kanadensiska Cheryl Bernard som gjorde bort

sig, men i idrott handlar avgörandet ofta om att lyckas eller misslyckas. Anette Norbergs kyliga avslutningar är en bragd i sig.

Tyvär blir kanske resonemanget kring curling samma som länge gällde skidskytte där Magdalena Forsbergs sport inte bedömdes tillräckligt fin.

Lika svårt är det inte att utnämna huvudfavoriter i kampen om nästa vinter-OS 2018, där alla får medalj. Det är bara tre kandidater.

Den kampen avgörs först nästa sommar. Men jag ger bronset redan nu till franska Annecy som visserligen har en rad kända arrangörsorter, men som likt Albertville 1992 ville att så många turistorter som möjligt skall få dela på kakan. På ett sätt kan jag ha sympati för det, om det gäller befintliga anläggningar. Men vem vill ha ett nytt Albertville med tävlingar i varje dalgång? Att Frankrike haft tre OS, 1924, 1968 och 1992 spelar också viss roll. De första spelen gick förresten i Chamonix, som är med i konceptet.

Kanske får Europa också ta hem silvret genom München. Tyskland har inte haft vinter-OS sedan 1936. Garmisch ligger förresten med i Münchens koncept. 1992 års försök med Hitlertyngda Bechtesgaden föll inte i god jord. München kan bli första stad med både sommar- och vinter OS. Storstaden ger många fördelar. Jag håller tummarna.

Men koreanska PyeonChang har varit finalist och förlorat knappt två gånger. Den koreanska staden förlorade för övrigt mot Östersund i kampen om skidskytte-VM 2008 men fick VM ett år senare. Intressevässigt var det, liksom skid-VM i japanska Sapporo 2005, ingen höjdare. Men man håller måttet och vi brukar tala om rättvisa.

Det är bra att Gunilla Lindberg får leda granskningskommissionen. Hoppas det inspirerar till en svensk OS-ansökan.

2022 går nästa tåg.

Thord Eric Nilsson

SOF-SPECIAL:

Sveriges herrhandbollslag i den olympiska historien

av Tommy Wahlsten

Handboll kom med på OS-programmet 1936 i Berlin men då var det 11-mannahandboll utomhus.

Endast sex nationer ställde upp och Tyskland vann finalen mot Österrike med 10-6 i hållregn inför 80.000 åskådare (ytterligare 20.000 biljetter var sålda) i Olympiastadion. Övriga länder var Schweiz, Ungern, Rumänien och USA och att det var klasskillnad kan man se på ett par resultat: Tyskland-Ungern 22-0 och Tyskland-USA 29-1. Handbollen i Sverige var relativt ung (Handbollsförbundet bildades

1931) och därför var vi inte med här.

När spelen återupptogs efter andra världskriget, i London 1948, så fanns inte handbollen med på programmet men fyra år senare, i Helsingfors 1952, fick handbollen vara med som uppvisning och det genom en match mellan Sverige och Danmark – en match som Sverige vann klart med 19-11. Fortfarande rörde det sig dock om utehandboll.

Det skulle sedan dröja till 1972 innan handbollen kom med på programmet igen och det var när tyskarna åter stod som värdar, i München.

Sveriges placeringar

(vinnande nation inom parentes) samt övrigt noterbart:

1972 7:a (Jugoslavien)	Leif "Loket" Olsson dömde semifinalen* FK: Roland Mattsson
1976 ej med (Sovjet)	Sverige utslaget i kval mot Tjeckoslovakien (14-12,16-20)
1980 ej med ** (DDR)	Carl-Olov Nilsson & Lars-Eric Jersmyr dömde finalen
1984 5:a (Jugoslavien)	Björn Jilsén blev skyttekung med 50 mål FK: "Ragge" Carlsson
1988 5:a (Sovjet)	Förbundskapten(FK): Roger "Ragge" Carlsson
1992 2:a (EUN***)	Förbundskapten: Bengt Johansson
1996 2:a (Kroatien)	Förbundskapten: Bengt Johansson
2000 2:a (Ryssland)	Förbundskapten: Bengt Johansson
2004 ej med (Kroatien)	Peter Hansson och Peter Olsson dömde finalen
2008 ej med (Frankrike)	Island i final. Sveriges damlag med i OS första gången.

* Tillsammans med Hans Carlsson dömde Leif "den moraliska finalen" Jugoslavien-Rumänien

** Sverige utslaget i kval (febr/mars 1979) efter förluster mot Ungern (23-28) & Schweiz (19-21)

*** EUN = Equipe Unifiée (förenade laget) utgjordes av OSS (Oberoende staters samväld) och Georgien (som inte ingick i OSS). I EUN:s handbollslag ingick åtta spelare från Ryssland och två spelare vardera från Ukraina och Vitryssland.

Nu var det innehandboll som gällde och Sverige fanns med. Av de tio spel som innehandboll varit med har Sverige deltagit i sex. Fyra gånger har vi inte kvalificerat oss, 1976, 1980 samt de två senaste, 2004 och 2008.

Inklusive matchen i Helsingfors har vi spelat sammanlagt 41 matcher som slutat med 30 vinster, 2 oavgjorda och 9 förluster; måskillnad 966-803. Samtliga matcher finns med här nedan

Flest matcher

1) Ola Lindgren & Magnus Wislander 27 3) Per Carlén 26 4) Mats Olsson & Staffan Olsson 23 6) Magnus Andersson & Tomas Svensson 21 8) Erik Hajas 18 9) Pierre Thorsson 16 10) Stefan Lövgren 15. De fem första har varit med i fyra OS. Även Bengt Johansson har varit med i fyra OS, 1972 som spelare och 1992-2000 som förbundskapten.

Flest mål

1) Erik Hajas 81 2) Per Carlén 77 3) Björn Jilsén 69 4) Stefan Löfgren & Pierre Thorsson 68 6) Magnus Wislander 66 7) Magnus Andersson 44 8) Staffan Olsson 42 9) Martin Frändesjö 31.

Fullständig förteckning över samtliga spelare och målskyttar – se nästa sida'

Sveriges samtliga OS-matcher

Helsingfors 1952

0730*Danmark 11-manna Helsingfors 19-11

München 1972

0830 Polen gruppspel Ulm 13-13
0901 Sovjet gruppspel Göppingen 11-11
0903 Danmark gruppspel Böblingen 16-10
0905 Tjeckoslov. omg 2 München 12-15
0908 Östtyskland omg 2 München 11-14
0910 Ungern om 7:e pl. München 19-18

Los Angeles 1984

0731 Sydkorea gruppspel L Angeles 36-23
0802 USA gruppspel L Angeles 21-18
0804 Västtyskland gruppspel L Angeles 17-18
0806 Danmark gruppspel L Angeles 19-26
0808 Spanien gruppspel L Angeles 26-25

0810 Island om 5:e pl. L Angeles 26-24

Söul 1988

0920 Algeriet gruppspel Seoul 21-18
0922 Sovjet gruppspel Seoul 18-22
0924 Island gruppspel Seoul 20-14
0926 USA gruppspel Seoul 26-12
0928 Jugoslavien gruppspel Seoul 21-25
0930 Tjeckoslov om 5:e pl. Seoul 27-18

Barcelona 1992

0727 Tjeckoslov. gruppspel Granollers 20-14
0729 Sydkorea gruppspel Granollers 28-18
0731 Brasilien gruppspel Granollers 22-15
0802 Ungern gruppspel Granollers 25-21
0804 Island gruppspel Granollers 25-18
0806 Frankrike semi Granollers 25-22
0808 EUN ** final Barcelona 20-22

Atlanta 1996

0724 USA gruppspel Atlanta 23-19
0725 Schweiz gruppspel Atlanta 26-19
0727 Ryssland gruppspel Atlanta 22-20
0729 Kuwait gruppspel Atlanta 33-18
0731 Kroatien gruppspel Atlanta 27-18
0802 Spanien semi Atlanta 25-20
0804 Kroatien final Atlanta 26-27

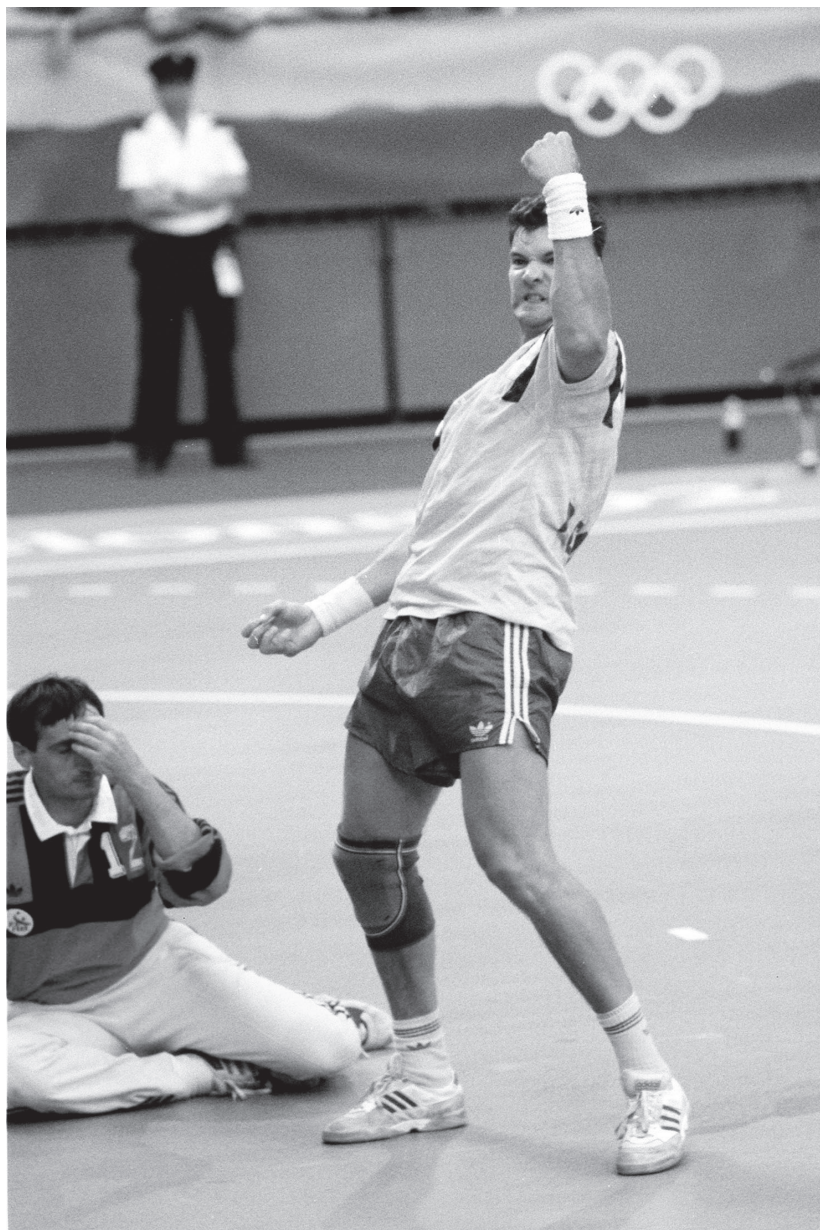
Sydney 2000

0916 Australien gruppspel Sydney 44-23
0918 Slovenien gruppspel Sydney 32-30
0920 Tunisien gruppspel Sydney 27-18
0922 Frankrike gruppspel Sydney 24-23
0924 Spanien gruppspel Sydney 28-27
0926 Egypten kvart Sydney 27-23
0929 Spanien semi Sydney 32-25
0930 Ryssland final Sydney 26-28

Sammanlagt 41 matcher, 30 vinster, 2 oavgjorda, 9 förluster; måskillnad 966-803

* utehandbollsmatch, uppvisning

** EUN = Equipe Unifiée (förenade laget) utgjordes av OSS (Oberoende staters samväld) och Georgien (som inte ingick i OSS), d.v.s. 12 av de 15 rådsrepubliker som ingick i Sovjetunionen som upplöstes i och med utgången av 1991. De tre övriga, Estland, Lettland och Litauen återfick sina medlemskap i IOK 1991

Per Carlén har gjort 26 olympiska handbollsmatcher. Med det är han trea och i skytteligan ligger han tvåa med 77 mål, fyra mindre än omslagsbildens Erik Hajas. Foto: Bildbyrån, Hässleholm

Svenska spelare i OS

År	Spelare (*1)		Klubb(ar) (*1)	F-d (*2)	Ma	Mål	Tot	Tot
					Ma	Mål		
1952	Nilsson	Rune	Majornas IK	280504	1			
52	Norén	Åke	Redbergslids IK (RIK)	280926	1			
52	Schönberger	Sven-Olof	SoIK Hellas	170415	1			
52	Olsson	Lars-Erik	RIK	270222	1			
52	Olsson	Hans	RIK	290328	1	2		
52	Zachrisson	Rolf	IK Heim	261029	1	1		
52	Juthage	Olof	RIK	230830	1	4		
52	Åkerstedt	Sten	RIK	260601#	1	4		
52	Nilsson	Stig	Majornas IK	271110	1	1		
52	Sjunnesson	Evert	IFK Kristianstad	220625	1	4		
52	Lindqvist	Rune	Örebro SK	250416#	1	3		
52	Larsson	Per-Olof	Örebro SK	241130#	0			
52	Mattsson	Börje	IFK Lidingö	270205	0			
1972	Karlsson	Lars	V:a Frölunda IF	480107	4		4	
72	Olsson	Sten	IFK Kristianstad	440208#	3		3	
72	Ström	Frank	SoIK Hellas	470613	5		5	

År	Spelare (*1)		Klubb(ar) (*1)	F-d (*2)	Ma	Mål	Tot	Tot
					Ma	Mål		
72	Andersson	Björn	IF Saab	500705	5	11	5	11
72	Andersson	Bo	GUIF	510315	5	3	5	3
72	Eriksson	Dan	SoIK Hellas	470521	6	6	6	6
72	Eriksson	Lennart	SoIK Hellas	440202	6	25	6	25
72	Fischerström	Johan	SoIK Hellas	440915	3	1	3	1
72	Hård af Segerstad	Göran	IFK Malmö (*4)	450331	5	4	5	4
72	Johansson	Bengt	HK Drott	420625	3	0	3	0
72	Johansson	Benny	V Frölunda IF	470508	6	8	6	8
72	Jonsson	Jan	IF Saab	480808	3	6	3	6
72	Koch	Michael	RIK	420126	5	4	5	4
72	Olsson	Olle	LUGI	480601	4	2	4	2
72	Persson	Thomas	IFK Kristianstad	470214	4	6	4	6
72	Söderberg	Bertil	V:a Frölunda IF	470610	5	6	5	6
1984	Hellgren	Claes	Tres de Mayo, S:ta Cruz	1955	6			
84	Hertzberg	Rolf	IFK Karlskrona	590402	3		3	
84	Olsson	Mats	LUGI	1960	3			
84	Augustsson (*3)	Danny	V:a Frölunda IF	580715	5	10	5	10
84	Bengtsson	Göran	HK Drott	560519	6	6	6	6
84	Carlén	Per	Heim/HP Warta (*5)	1960	6	19		
84	Ebbinge	Lennart	Heim/GF Kroppskultur (*5)	560509	3	6	3	6
84	Hansson	Lars-Erik	GF Kroppskultur	590616	2	2	2	2
84	Jilsén	Björn	Tres de Mayo /RIK (*5)	1959	6	50		
84	Jilsén	Pär	IK Heim /RIK (*5)	1960	6	3		
84	Lindau	Mats	IFK Karlskrona	581006	6	7	6	7
84	Magnusson	Christer	HP Warta	580401	6	4	6	4
84	Olofsson	Peter	GF Kroppskultur	570615	6	19	6	19
84	Sjögren	Sten	LUGI	1957	5	18		
84	Öberg	Per	V:a Frölunda IF	620603	3	1	3	1
1988	Fransson	Mats	Lysekils HK	620601	1		1	
88	Hellgren	Claes	Irsta HF	550227	5		11	
88	Olsson	Mats	Teka Santander	1960	6			
88	Carlén	Per	BM Granollers	1960	6	23		
88	Eklund	Johan	RIK	640218	6	1	6	1
88	Hajas	Erik	GUIF	1962	6	21		
88	Jilsén	Björn	RIK	590108	6	19	12	69
88	Jilsén	Pär	RIK	601201	4	4	10	7
88	Järphag	Peder	IK Sävehof	640124	6	14	6	14
88	Carlsson	Per	RIK	601216	4	8	4	8
88	Lindgren	Ola	HK Drott	1964	6	10		
88	Olsson	Staffan	HK Cliff	1964	6	16		
88	Sjögren	Sten	LUGI	570428	4	6	9	24
88	Wislander	Magnus	RIK	1964	6	11		
88	Thorsson	Pierre	IFK Karlskrona	1966	0	0		
1992	Liljestrand	Patrik	Ystads IF	660125	1		1	
92	Olsson	Mats	Teka Santander	1960	7			
92	Svensson	Tomas	Elgorriaga Bidasoa	1968	6			
92	Andersson	Magnus	TuS Schutterwald	1966	7	18		
92	Andersson	Robert	TSV Bayer-Dormagen	1969	6	6		
92	Bäckegren	Anders	RIK	680725	2	1	2	1

År	Spelare (*1)		Klubb(ar) (*1)	F-d (*2)	Ma	Mål	Tot	Tot
					Ma	Mål		
92	Carlén	Per	Ystads IF	1960	7	26		
92	Cato	Magnus	RIK	670630	6	6	6	6
92	Hajas	Erik	GUIF	1962	6	30		
92	Hedin	Robert	CB Calpisa Alicante	1966	2	10		
92	Lindgren	Ola	HK Drott	1964	7	12		
92	Olsson	Staffan	TV Niederwürzbach	1964	6	7		
92	Sjöblad	Axel	UMS Pontault-Combault	671103	7	5	7	5
92	Suoraniemi	Tommy	HK Drott	690228	1	4	1	4
92	Thorsson	Pierre	IF Saab	1966	6	25		
92	Wislander	Magnus	THW Kiel	1964	7	15		
1996	<i>Olsson</i>	<i>Mats</i>	<i>Ystads IF (*6)</i>	<i>600112</i>	7		23	
96	<i>Svensson</i>	<i>Tomas</i>	<i>FC Barcelona</i>	<i>1968</i>	7			
96	Andersson	Magnus	TuS Schutterwald	1966	6	16		
96	Andersson	Robert	OSC Rheinhausen	691124	2	1	8	7
96	Carlén	Per	Ystads IF	601119	7	9	26	77
96	Frändesjö	Martin	RIK	1971	1	6		
96	Hajas	Erik	GUIF	620916	6	30	18	81
96	Hedin	Robert	GWD Minden	660202	7	16	9	26
96	Larsson	Andreas	TuS Schutterwald	1974	2	6		
96	Lindgren	Ola	HSV Düsseldorf	1964	6	3		
96	Lövgren	Stefan	RIK	1970	7	17		
96	Olsson	Staffan	THW Kiel	1964	5	7		
96	Pettersson	Johan	GWD Minden	1973	2	13		
96	Sivertsson	Tomas	HK Drott	1965	7	12		
96	Thorsson	Pierre	SG VfL Bad Schwartau	1966	5	30		
96	Wislander	Magnus	THW Kiel	1964	7	16		
2000	<i>Gentzel</i>	<i>Peter</i>	<i>BM Granollers</i>	<i>681012</i>	8		8	
00	<i>Svensson</i>	<i>Tomas</i>	<i>FC Barcelona</i>	<i>680215</i>	8		21	
00	Andersson	Magnus	HK Drott	660517	8	10	21	44
00	Boquist	Martin	RIK	770202	3	5	3	5
00	Franzén	Mathias	RIK	750222	5	25	5	25
00	Frändesjö	Martin	Montpellier HB	710718	5	25	6	31
00	Larsson	Andreas	HSG Nordhorn	740813	7	17	9	23
00	Lindgren	Ola	HSG Nordhorn	640229	8	4	27	29
00	Lövgren	Stefan	THW Kiel	701221	8	51	15	68
00	Olsson	Staffan	THW Kiel	640326	6	12	23	42
00	Pettersson	Johan	HSG Nordhorn	730329	4	16	6	29
00	Sivertsson	Thomas	BM Granollers	650221	7	11	14	23
00	Thorsson	Pierre	SG VfL Bad Schwartau	660621	5	13	16	68
00	Vranjes	Ljubomir	BM Granollers	731003	7	27	7	27
00	Wislander	Magnus	THW Kiel	640222	7	24	27	66

Fotnoter:

- (*1) spelare med kursiverad rad är målvakter
(*2) fullständig födelsedata i spelarens senaste OS. # = spelaren avliden
(*3) sm Sjöberg
(*4) Göran lämnade Hellas och var spelklar för IFK Malmö när OS avgjordes
(*5) spelarens klubb tillhörighet ändrades mitt under OS-turneringen
(*6) representerade Ystads IF under OS enligt Brunnhages Idrottsbok 1997
övriga spelare som bytte klubb 1996 representerade sin nya

OS 1980 I MOSKVA

Amerikanska påtryckningar om svenskt bojkottdeltagande

I min tillbakablick på de olympiska spel jag varit med om kommer här några noteringar från OS i Moskva 1980. Sovjetunionen hade invaderat Afghanistan i slutet av december 1979 och president Jimmy Carter försökte få IOK att flytta spelen men misslyckades och i stället beslutade USA i senat och representanthus att inte delta.

En svensk avstod

Hemma i Sverige utsattes vi för påtryckningar från den amerikanske ambassadören men statsminister Thorbjörn Fälldin deklarerade klart och tydligt att regeringen inte hade för avsikt att ingripa och att man hade fullt förtroende för idrottsrörelsens förmåga att fatta egna beslut. ’

SOK:s beslut var solklart att delta men de aktiva fick besked att om de hade betänkligheter så vart det ok att stanna

hemma. Det var endast en aktuell OS-kandidat som utnyttjade den möjligheten – moderne femkamparen Hans Lager (brodern Björn Lager var f.ö. med som lagledare och SOF-med-

lemmen Gösta Gärdin var truppleddare för femkamparna (red.anm).

In i det sista försöke Carter att jäklas och han förbjöd arrangörerna att hissa den amerikanska flaggan vid slutceremonin då av tradition den kommande värdnationens flagga skall hissas. Det blev i stället Kaliforniens flagga (bilden t v) med björnen som hissades – till stor glädje för publiken då björnen Mischa var officiell OS-maskot i Moskva.

80 nationer deltog att jämföra med 122 i München 1972. Av länderna som var solidariska med USA och bojkottade spelen kan nämnas Kanada, Västtyskland, Norge, Japan och Sydkorea.

Prins Bertil på läktaren

Även Sverige drabbades lite av de diplomatiska problemen. Prins Bertil, ordförande i Sveriges Olympiska Kommitté, föredrog att inte vara med i inmarschen tillsammans med de aktiva som han annars brukade göra. Han satt på läktaren – officiellt för att han led av ryggsnitt, vilket förstås inte var korrekt. Hans besök i Moskva blev för övrigt bara fyra dagar.

Våra förberedelser hade varit minutiösa och eftersom bland annat riktigt mjölk hade sagts vara

en bristvara i Sovjet ordnade vi via diplomatiska kanaler att vi dagligen skulle få 100 liter härlig finsk mjölk från Helsingfors med flyg till Moskva.

Fick inte ta in finsk mjölk

Vi klarade av alla hinder på vägen och redan någon timme efter ankomsten hade vi mjölken vid OS-byns entré. Men där var det stopp! Arrangörerna tog det som en förolämpning och vägrade oss att ta in mjölken. Där stod den och surnade och fick till slut hållas ut. Vi avbeställde våra leveranser dag tre då vi insett det lönlösa i att få OS-byns ledning att ändra på beslutet.

Objudna lyssnare

OS-byn var faktiskt ganska bra om än i största laget. I vårt hus stod för övrigt de två översta våningarna tomma sades det, men vi såg ju dagligen hur folk tog sig dit och förstod att där -förmodligen- fanns lyssnarposter.

Vår presschef, Ove Karlsson (nu välmeriterad hedersmedlem i SOF) visade sig vara en mästare på historier om ryska potenter och han inledde alltid berättandet med orden: Hör nu ni där uppe i översta

våningarna – nu skall ni få höra en bra historia. Gissningsvis blev de som återberättade dem mycket populära, nota bene om de valde rätt auditorium.

Ett stort problem till invigningen hade ju för många nationer varit om det skulle ske (eller fick ske) bakom den egna flaggan eller ej. Det blev till slut bara fyra andra västeuropeiska

nationer (förutom då Sverige, där Wolf gick i första led efter fanbäraren – en annan medlem i SOF, Stig ”Stickan” Pettersson/red.anm.) som använde sin egen flagga – de övriga använde sig av den olympiska flaggan.

Detta förhållande ledde till en dråplig händelse som nog ytterst få fattat ännu denna dag. Italienska regeringen hade förbjudit sin trupp att använda vare sig flaggan eller landets namn på skylten som bars framför.

På skylten stod det i stället CONI vilket var (och är) förkortningen för den italienska olympiska kommittén.

Italienska ”åsnor”

Sportminister Pavlov, som stod i täten för den sovjetiska truppen alldeles vid sidan av oss svenskar, berättade för oss vad som skulle hända: När italienarna kommer in på stadion kommer de att bli mycket populära... eller utskrattade. Orsaken? Jo, CONI betyder på ryska något liknande åsnor.

Mycket riktigt – det blev mycket skratt från läktarna under italienarnas inmarsch. Undrar om våra italienska vänner ännu fattat varför?

Oslagbart skytterekord

Vi brukar ofta som sportjournalister tala om ”oslagbara rekord” - något som maestro T.T. på Idrottsbladet alltid anmärkte på. Det finns inga oslagbara rekord brukade han säga men faktiskt – det finns sådana. Dessutom är en svensk innehavare av (eller delägare i) ett sådant. Vår moderne femkampare Georg Horvath sköt nämligen maximala 200 poäng (amerikansen Leonard hade gjort det 1936 i Berlin) och det är ett oslagbart rekord.

- *Texten redigerad av Tommy Wahlsten från Wolf Lybergs bok, Jorden runt på 80 år - ett resande liv i idrottens tecken 1917-1997 (Strömbergs Bokförlag AB, 1997).*

30 år efter svensk baskets historiska olympiska debut

av Tommy Wahlsten

Den 20 juli 1980 skrevs det svensk baskethistoria när landslaget tog CSKA-hallen i Moskva i besittning för att möta Italien i inledningsmatchen. Aldrig tidigare hade Sverige varit i närheten av en OS-plats och det nordiska inslaget hade inskränkt sig till Finlands elfteplats i Tokyo 1964

Vägen till Moskva gick via Europa- kvalspel om tre platser där Sverige i den avslutande turneringen i Genève slutade sju. Jimmy Carters och USA:s bojkott tvingade sedan två av de inkvalade länderna att hoppa av och när sedan Frankrike lämnade återbud till en reservplats och femman Israel och sexan Västtyskland bojkottade spelen så gick platserna till sjuan Sverige och åttan Polen.

Nu blev Sverige, som kom med sedan Frankrike lämnat återbud, på tionde plats av de tolv som deltog efter att ha vunnit tre matcher av sju.

Brunnhages OS-bok rapporterar följande om Sveriges matcher:

I matchen mot Italien, som visade en förbluffande skottsäkerhet, hamnade Sverige snabbt i underläge och ställningen i paus var 34-50. I andra halvlek spelade man upp sig, främst genom bra defensivspel av Peter Andersson och utmärkt skytte av blivande/nuvarande SOF-medlemmen Leif Yttergren (totalt 25 poäng) men italienarna var aldrig skakade utan lade bara in en högre växel när Sverige närmade sig i poängprotokollet och Italien vann med 92-77.

Tyvärr blev vår bästa spelare, Sten Feldreich, ledbandsskadad i inledningen av den andra halvan och han kunde inte spela mer i turneringen.

Mot Kuba i andra matchen gick det betydligt bättre, till en början. Ledning med 18-10 efter åtta minuter men sedan låste sig allt. Kuba gick ifatt och ledde med 39-32 i paus innan slutresultatet skrevs

Det historiska basketlaget från OS 1980 samlat för 30-årsjubileum, Övre raden från vänster: Kari Marklund, ledare, Bengt Wallin, ordförande, Torbjörn Taxén, Bernt Malion, Joon-Olof "Jonte" Karlsson., Sten Feldreich, Roland Rahm, Jan Enjebo, fd Andersson. Nedre fr v Åke Skyttevall, Thomas Nordgren, Göran Unge, Peter Gunterberg, Peter Andersson. Ej med på bild: Mike Perry, coach (avliden), Ulf Öhrman, ass coach, Leif Yttergren Foto: Elly Stålvant/Studio Spirit.

till 71-59.

Australien var liksom Kuba nya motståndare för Sverige. Laget hade överraskande vunnit över Italien i matchen innan och spelade nu för en slutspelsplats.

En hetare vilja avgjorde i första halvlek då Australien hade 13 poäng upp men i andra spelade Sverige bra och knappade in och förlusten stannade vid nio poäng.

Efter sistaplatsen i gruppspellet inleddes spelet om platserna 7-12 mot Afrikas hopp Senegal. Tack vare inspirerat spel kunde Sveriges första OS-seger i basket skrivas till 70-64.

I nästa match, mot Tjeckoslovakien, infann sig ett svenskt spel som tidigare lyst med sin frånvaro. I trettio av matchens fyrtio minuter höll Sverige jämna steg med motståndarna men under de sista tio drog Tjeckoslovakien ifrån och vann med 83-61.

Turneringens otvivelaktiga jumbo Indien blev även en munsbit för Sverige som vann med 119-63 (52-29) efter bl.a. 29 poäng av Rolle Rahm.

Sista matchen mot 7:e placerade Polen vanns med 70-67 efter 40-33 i paus.

Svenska truppen

Bengt Wallin – truppleddare

Kari Marklund – biträdande truppleddare

Michael Perry – förbundskapten (390922-020826)

Ulf Öhrman – tränare

Peter Andersson, Södertälje BBK 7 (25)

Jan Enjebo, Solna IF 7 (16)

Sten Feldreich, Alviks BK 1 (2)

Peter Gunterberg, Alviks BK 7 (37)

Joon-Olof "Jonte" Karlsson, Södertälje BBK 7 (63)

Bernt Malion, Alviks BK 7 (41)

Thomas Nordgren, Solna IF 7 (35)

Roland Rahm, Alviks BK 7 (77)

Åke Skyttevall, Alviks BK 7 (57)

Torbjörn Taxén, KFUK-KFUM:s IK, Uppsala 7 (63)

Göran Unger, Malbas, Malmö 7 (18)

Leif Yttergren, Duvbo IK/Djursholms BBK 7 (77)

Leif bytte under sommaren klubb till Solna IF och datum när övergången var klar efterlyses.

Även Sten Feldreich bytte klubb -till Helios Zaragoza- men registreringen blev klar först efter OS)

Siffrorna visar antal matcher (resp poäng).

Gruppspellet (3 grupper med fyra lag):

20/7 – Italien 77-92 (34-50) CSKA-hallen

21/7 – Kuba	59-71 (32-39)	CSKA-hallen
23/7 – Australien	55-64 (27-40)	CSKA-hallen
Italien	3 2 1	248-233 4
Kuba	3 2 1	226-214 4
Australien	3 2 1	224-215 4
Sverige	3 0 3	191-227 0

Spel om platserna 7-12:

25/7 – Senegal	70-64 (32-29)	CSKA-hallen
26/7 – Tjeckoslov.	61-83 (35-39)	CSKA-hallen
27/7 – Indien	119-63 (52-29)	CSKA-hallen
28/7 – Polen	70-67 (40-33)	Olympijskij sportkomplex
Polen	5 4 1	453-359 8
Australien	5 4 1	417-381 8
Tjeckoslovakien	5 3 2	474-377 6
Sverige	5 3 2	375-341 6
Senegal	5 1 4	345-396 2
Indien	5 0 5	329-539 0

Finalen spelades den 30 juli mellan Jugoslavien och Italien och Jugoslavien vann med 86-77.

Noterbart är att Italien endast vann fyra av sina åtta matcher. Sovjet slog Spanien i match om bronset, 117-94. Poängligans topp såg ut så här: 1) Ian Davies, Australien 205 2) Drazen Dalipagic 195 3) Dragan Kicanovic 189 (båda Jugoslavien).

Roland Rahm och Leif Yttergren kom på delad 31:a-plats med vardera 77 poäng.

Nu var debuten i OS inte helt omotiverad eftersom Sverige besegrat starka länder som Grekland, Spanien och Polen i kvalet. Oturligt blev 1980 års man i basket – Martin Terins – knäskadad och kunde inte ställa upp och därtill kom sedan skadan på Sten Feldreich i första matchen.

Återsamling 30 år senare

I samband med EM-kvalmatchen mellan Sverige och Vitryssland i Norrköping den 8 augusti 2010 återförenades de som var med och satte Sverige på kartan för 30 år sedan.

Kari Marklund var ledare för herrlandslaget 1980 och han berättar så här:

- Grabbarna var med i några EM-kval där de skaffade sig rutin. Så småningom hamnade vi i ett OS-kval som spelades i de schweiziska orterna Vevey och Genève.

- Där lyckades vi med konststycket att spela bra

och framför allt slog vi Grekland. Nikos Gallis (en av 80-talets storstjärnor i Europa) hade just kommit hem från collegespel i USA. Honom kunde vår tränare Perry utan och innan eftersom de hade hållit till i samma liga i USA.

Vår taktik var att låta Gallis göra den allra största delen av Greklands poäng. På det sättet så blev hans lagkamrater förbannade på honom, berättar Kari Marklund när jag pratar med honom i telefon.

-Vår bästa match var nog öppningsmatchen mot Italien. Italien förlorade senare i finalen mot Jugoslavien. Hur som helst så spelade vi väldigt bra i matchen mot Italien.

- Det svenska OS-laget var rätt långt för den här tiden: Feldreich var 211 cm. Malion 206, Rahm 205, Yttergren och Jonte var 203.

Sen låg de kring två meter förutom då Peter Andersson (185), Thomas Nordgren (182) och Peter Gunterberg (184) som var småkillar, berättar Kari.

Sverige spelade basket i Moskva redan 1953

Första gången Sverige spelade basket i Moskva var 1953 (24 maj – 2 juni). Då arrangerades där EM och nya basketlandet Sverige (Basketbollförbundet bildades 1952) var ett av 17 länder som deltog. Vann gjorde Sovjet och Sverige kom på sista plats. Märkligt nog deltog både Egypten (8:e plats), Libanon (15:e) och Israel (5:a) i Europamästerskapet och här följer Sveriges matcher som gick utomhus på Dynamostadion:

Gruppspel (4 grupper varav de två främsta gick till finalspel):

24 maj -Västyskland (14) 37-65 (17-34)

25 maj - Egypten (8) 26-75 (15-33)

26 maj -Frankrike (3) 33-65 (12-38)

Placeringspel för platserna 9-17:

28 maj -Finland (12) 32-55 (15-32)

29 maj -Belgien (10) 38-75 (17-28)

30 maj -Libanon (15) 43-76 (18-33)

2 juni -Rumänien (13) 43-74 (30-37)

Övriga nationer med placering: Ungern (2), Tjeckoslovakien (4), Jugoslavien (6), Italien (7), Bulgarien (9), Schweiz (11), Danmark (16)

Det svenska laget (längd,födelsedatum, klubb, matcher* (poäng och fouls) i EM 1953

Rune Erkers	187	290111	KFUM Söder	7 (1 poäng - 16 fouls)
Kjell Eliasson		350122	KFUM Söder	6 (1 poäng)
Sture Hermann	(*2)	350624	KFUM Söder	7 (17 poäng - 6 fouls)
Staffan Widén	183	321007	KFUM Söder	7 (86 poäng - 6 fouls)
Bo Widén	178	341104	KFUM Söder	7 (52 poäng - 14 fouls)
Örjan Widén	180	300806	KFUM Söder	7 (8 poäng - 21 fouls)
Åke Larsson		(*3)	KFUM Central, Sthlm	7
Lars-Erik Olsson	187	221125	KFUM Sundsvall	7 (21 poäng - 11 fouls)
Erik Sundell		(*3)	BK Basket, Sthlm	7 (9 poäng - 12 fouls)
Erik Gustavsson		(*3)	Brandkårens IK, Sthlm	7 (8 poäng - 8 fouls)
Lars-Erik Keijser	187	270113	KFUM Sundsvall	7 (29 poäng - 8 fouls)
Per-Åke Hallberg (*4)	195	280602	KFUM Göteborg	7 (20 poäng - 10 fouls)
Ingvar Åkersten		330506	KFUM Central, Sthlm	1

Ledare och tränare:

Åke Nilsson 230519 KFUM Söder, Stockholm

* Tolv spelare får vara ombytta och är uppsatta på laguppställningen. Det finns uppgifter som säger att endast Erkers, Hermann, de tre bröderna Widén, Olsson och Keijser spelade med i alla matcher.

(*2) Sture var pilot på J35 Draken och omkom i en flygolycka 1960-09-07, endast 25 år fyllda.

(*3) uppgift saknas om födelsedatum och om längd

(*4) Per-Åke avled 2002-11-30

ETT 50-ÅRIGT OS-MINNE

Amerikanska basketlaget bra sällskap för en ”OS-plankare”

Av Fred Smedberg

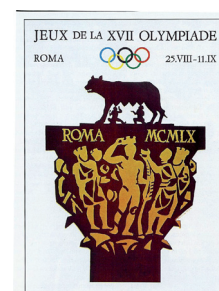
I år är det 50-års-jubileum för Olympiska Spelen i Rom 1960, som var en strålande idrottsfest. Sverige hade inte så stora framgångar, men även för en svensk blev evenemanget som sådant oförglömligt !

Rom är ju en tjugig stad, vädret var mestadels bra och tävlingarna ägde delvis rum vid 2000 år gamla kulturminnesmärken. De här raderna är naturligtvis ingen heltäckande skildring, det blir strödda personliga minnesbilder.

Långt i förväg hemma i Sverige kunde man få tillgång till tävlingsprogrammet och information om hur man kunde beställa biljetter. Jag ville se även några andra idrotter än ” min egen ” och med en karta över Rom gick det att baka ut ett program där man hann till och från de olika arenorna. Bland det andra jag såg var simning och bicykel.

Wilma Rudolph (1940-1994) var den stora pro-filen vid OS i Rom. Wilma vann 100 meter och 200 m samt var ankare i USA:s stafettlag.

simningens första gren, 100 m fritt för herrar, blev det stor dramatik genom den oerhört jämna kampen mellan amerikanen Larson och australiensaren Dewitt. Måldomarna var komplett oense, tre hade amerikanen som etta under det att tre andra höll på Dewitt. Den svenske överdomaren bestämde att den sistnämnde var först. Men alla tidtagarna hade bättre tid för amrisen !

Jag råkade sitta väldigt nära de upprörda USA-ledarna som tyckte att i detta väldigt speciella fall borde man frångå normalregeln och istället låta tidtagarna fälla utslaget, men så blev det inte.

Liksom jag ” plankat ” in på en utsåld arena i London-OS 1948 ville jag pröva ifall det gick att göra om bravaden. Det fick bli basketmatchen mellan USA och Sovjet, utsålt förstås. Det var betydligt mer vakter överallt än i London, skulle det gå ? Jodå ! Jag parkerade vid spelar-ingången i mycket god tid, när USA-laget kom med sina jättelånga stjärnor så fanns med även några kortare personer, typ massör och läkare. När de passerade gled jag in bland dem och pratade snabb-engelska just när vi passerade in – inga problem...

Men det viktiga var alltså friidrotten. Jag upplevde det som början av en ny epok då åtskilliga ” nya ” friidrottsländer fick stora framgångar. Men naturligtvis fanns det också en del ”blåbär” och jag roade mig med att räkna över hur många OS-resultat som var sämre än IFK Södertäljes klubbrekord (jag var då ordförande i föreningen, och hade förstås alla klubbrekord i huvudet). Det var inte så få...

Bland det märkliga att se var den startsnabbe tyske sprintern Hary, vilken ju vunnit så klart i EM två år tidigare hemma i Stockholm. Han vann klart även här, men man noterade att startern ett par gånger i de tidigare omgångarna såg genom fingrarna med att han gick för tidigt. En gång bedömdes han ha juvat, det blev visselkonsert, och

åskådarna bredvid mig trodde att man visslade ut Hary. Nejdå, det var den manstarka tyska sektionen som visslade ut startern!

Den största OS-stjärnan utan konkurrens var förstås sprintern Wilma Rudolph, som vann 100, 200 och stafett (frimärket t.v.)

Ett otäckt ögonblick var då den ryske trestegshopparen Kreer stod på prispallen och istället för att hyllas visslades ut av hela Stadion på ett missförstånd. Då ryssen i sista omgången gått upp på tredje plats vill afroamerikanen Ira Davis gratulera honom. Jag såg att ryssen avvisade gratulationen på ett som jag tyckte fullt normalt sätt – dvs han ville inte hyllas förrän tävlingen var klar, ty flera av de bättre hade ett hopp kvar.

Det hela var så naturligt att jag först inte alls förstod den snabbt växande visselkonsertens orsak. Så småningom fick jag reda på att folk ansåg att han avvisat Davis' handtryckning av rasistiska skäl. Fullkomligt idiotiskt!

Visslingarna steg alltmer, och då de tre pristagarna stod på pallen var det rent orkanartat. Kreer grät ohejdat och fortsatte med det hela vägen ut ur Stadion. Det måste ha varit ohyggligt för honom – han hade ju misslyckats vid EM i Stockholm och när han så verkligen tar medalj och har sitt livs största ögonblick, så visslar hela Stadion. Stor och äkta tragik.

Maraton blev jättetjusigt med senare hälften av loppet sprunget i eldlys och med mål vid Hadrianus Triumfbåge. Jag ville få ut mesta möjliga av saken, och sedan jag sett löparna passera på utväg två km efter starten, traskade jag över till Via Appia med föresatsen att promenera utåt banan tills jag hittade någon TV-apparat i strategisk position; det var utsändning från loppet.

Efter c:a tre km hittade jag en bar som låg perfekt i en krök av banan så att man kunde se löparna under 200 m både framifrån och bakifrån. Sen kunde man följa varje mans framfart vidare mot målet i TV genom att vrida på huvudet ett kvarts varv. Det var sällsamt att se de trötta skuggorna smyga förbi i facklornas sken, och varje löpare, hur långt från täten han än kom, lämnade efter sig visionen av en halvt mytisk hjältefigur, som ilade mot Rom med budskap om Hannibals framfart eller Caesars triumfer.

När siste man i fältet kommer förbi beslutar jag att

springa bredvid honom in till målet – jag skall ju ändå dit! Han springer ytterligt långsamt, inga svårigheter att hålla hans tempo – men åskådarliden applåderar mer och mer, det blir lite pinsamt, så jag saktar ned till gående (i och för sig inte mycket långsammare än hans löpfart) och efter c:a 10 minuter är jag framme vid triumfbågen, där ju nu skarorna glesnat.

Medan jag står därinne under valvet så märks något av en rörelse bland människorna, de skapar en smal stig – det är en ännu ”sistare” man som kommer! Han sprang långsammare än vanlig gång!

När han kommit fram till målet, ett kritstreck precis under bågen, stannar han helt – och så rasar han ihop, lodrätt ned, som om varje ben i hans kropp pulveriserats, det var otäckt att se. Han blev förstås omhändertagen, men det var tydligen inte allvarligt, ingen sjukhusfärd eller så.

Det här loppet var ju historiskt genom Bikila's seger, barfota (det hade jag inte hunnit uppfatta när han sprang förbi). Nästa OS, i Tokyo, vann han igen, då med skor på fötterna.

Vilka de svenska löparna var hann jag aldrig uppfatta i fackelskenet. Några lagrar skar de inte – Arnold Vaide blev 21:a och Evert Nyberg 58:e av 62 fullföljande.

De svenska framgångarna i fri-idrott blev inte så stora. Man hade ju innerligt unnat Dan Waern en medalj i OS efter besvikelsen i Stockholm två år innan, då engelsmannen Hewitt spurtade om honom på sista meterna och berövade honom guld. Men här blev konkurrensen övermäktig med australiensaren Herb Elliot på guldplats och Dan blev fjärde man. Stickan Pettersson höll sin plats i världseliten med att komma femma med Kjell-Åke, Sörmakarn, Nilsson som sju.

Femma kom även Gunnar Tjörnebo på 3000 m hinder. Dessutom fick vi två sjätteplatser genom Knut Fredriksson i spjut och Inga-Britt Lorentzon i höjd. Övriga finalister var Sten Ericksson och Wivi-Ann Freiwalds.

Allt som allt blev Rom-OS en helt underbar upplevelse. Medan jag på slutkvällen bevittnade det magnifika fyrverkeriet mognade ett beslut: Det här kan aldrig överträffas, jag ser aldrig mer ett OS på plats, det får bli TV allt framgent! Detta har jag stått fast vid ...

Gunilla leder den IOC-kommission som granskar kandidater till 2018

SOK:s generalsekreterare och IOK-ledamot Gunilla Lindberg har av Internationella Olympiska Kommitténs styrelse utsett till att leda utvärderingskommissionen för vinterspelen 2018.

-Det är naturligtvis en stor ära att ha blivit utsedd att leda en så viktig kommission och jag ser verkligen fram mot att med mina IOK-kollegor och experter leda det här arbetet, säger Gunilla Lindberg.

Tre städer har ansökt om att få arrangera vinterspelen 2018. München, Tyskland, PyeongChang, Sydkorea och Annecy, Frankrike, tävlar om arrangemanget.

- Gunilla har en enorm kunskap om vad som krävs för att arrangera olympiska spel och speciellt vinterspel. Hon besitter all den kunskap som krävs för att tillsammans med övriga medlemmar i kommissionen analysera de tre kandidatstäderna, säger IOK:s ordförande Jaques Rogge. Gunilla var under åren 2000 - 2008 medlem av IOK:s styrelse och var också dess vicepresident 2004-2008.

Gunilla har också varit medlem i fem koordinationskommissioner för spelen och var också medlem i utvärderingskommissionen för spelen i Turin 2006.

Gunilla och hennes kollegor kommer i första hand att analysera de tre kandidatstädernas ansökningshandlingar innan de besöker städerna i februari och mars nästa år.

Utvärderingsrapporten kommer att vara klar under våren 2011. Valet av stad sker i samband med IOK-sessionen i Durban, Sydafrika, 6 juli 2011

Utvärderingskommissionen:

Gunilla Lindberg ska leda utvärderingskommissionen för vinterspelen 2018. Foto: SOK

Gunilla Lindberg, ordförande, Gilbert Felli, Schweiz, IOK, Angela Ruggiero, USA, aktivas kommission, Barry Master, Nya Zeeland, IOK-ledamot, Dwight Bell, USA, representant för de olympiska vintersporterna, Tsunekazu Takeda, Japan, representant för de nationella olympiska kommittéerna, Ann Cody, USA, IPC-representant.

Experter/rådgivare: Simon Balderstone, USA, miljö, Philippe Bovy, Schweiz, transport, John

Tidigare vinter-OS	1952 Oslo	1976 Innsbruck	1998 Nagano
1924 Chamonix	1956 Cortina	1980 Lake Placid	2002 Salt Lake City
1928 St Moritz	1960 Squaw Valley	1984 Sarajevo	2006 Turin
1932 Lake Placid	1964 Innsbruck	1988 Calgary	2010 Vancouver
1936 Garmisch-P	1968 Grenoble	1992 Albertville	2014 Sotji
1948 St Moritz	1972 Sapporo	1994 Lillehammer	

Tredje gången gillt för PyeongChang?

För PyeongChang blir det tredje gången gillt om man får vinter-OS 2018. München kan också bli historisk som den första stad som arrangerat både sommar- (1992) och vinterspelen. Det är ingen tvekan om att kampen kommer att stå mellan dessa två.

Franska Annecy får svårt att hävda sig. Redan i den första utvärderingen ges intrycket att Annecy kan bli ett nytt Albertville med mycket utspridda tävlingar. Kanske inga långa milavstånd, men på alpvägar.

München och PyeongChang ser ut att vara ganska likvärdiga kandidater. I den första bedömningen ligger de två nämnda klart före Annecy, som dock har bättre arrangörsmeriter än den koreanska staden

- **PyeongChang**, 18 mil från Koreas huvudstad Söul, har 45 000 invånare. Staden har två gånger förlorat finalen mycket knappt 47-51 mot Vancouver och 53-56 mot Sotji. Nackdelen är erfarenheter av tidigare vinter-VM i Asien (se krönikan), men konceptet är koncentrerat och har ett starkt nationellt stöd.

- **München** har den miljonkapacitet (1,5) som ger en stark huvudort med alla idrottssporter. Garmisch-Partenkirchen ligger nio mil bort och hade senaste tyska vinter-OS (1936). Längdtävlingarna och skidskytte hamnar ytterligare två mil söderut (Oberammergau). Att det är 16 mil från München till bob och rodel i Königsee betyder inte så mycket...

- **Annecy** ligger bara fyra mil från schweiziska Genève med dess stora flygplats. Till Lyon är det 14 mil. Huvudorten tar hand om de flesta idrottssporterna. La Clusaz (nordiska skidor), Megeve (curling - freestyle), Morzine (alpint) är välkända orter med rutin. Olympiska ursprungsorten Chamonix (1924) får vara med på ishockey, men man sprider spelen ut på många fler orter, precis som i Albertville 1992.

Thord Eric Nilsson

Två guld - tre brons vid Ungdoms-OS

Visst finns det hopp för Sverige i framtida olympiska spel. De första ungdoms-OS som avgjordes i Singapore gav två guld och två brons.

Två av ungdomarna, Angelica Bengtsson (Hässelby) och Khadijatou Sagnia (Ullevi) är redan Sveriges bästa oavsett ålder i sina specialgrenar. Veronica, som hoppar stav är 17 år och trestegshoppande Khadijatou, bara 16.

Vid OS klarade Angelica 4,31. Hon har tidigare under säsongen gjort 4,47. Khadijatous 13,56 var svenskt seniorårsbästa, svenskt juniorrekord för 19 år och yngre och naturligtvis också personbästa.

- Jag är så glad. Jag var jättenervös innan och sprang lite för fort i början. Men det var en härlig upplevelse, sa en av guldmedaljörerna Khadijatou till SOK:s hemsida (www.sok.se)

Tre svenskor tog brons. Heidi Schmidt (Täby) satte personbästa i diskus med 47,57 och så tog Jennifer Ågren från norrbottniska Bygdsiljum delat brons i taekwondo. Gymnasten Jonna Adlerteg (Eskilstuna) fick sin bästa placering i barr, där det blev brons.

Anmärkningsvärt, men litet normalt när det gäller svensk idrott nu, är att det var tjejer som tog alla medaljerna.

Hela truppen var enig om att de haft en upplevelse utöver det vanliga.

- Först och främst var tävlingen naturligtvis roligast. Men sedan allt annat runt omkring, konstaterade Jennifer Ågren.

Det var inte bara idrott som stod på programmet. Det ingick även obligatoriska föreläsningar i en mängd olika ämnen.

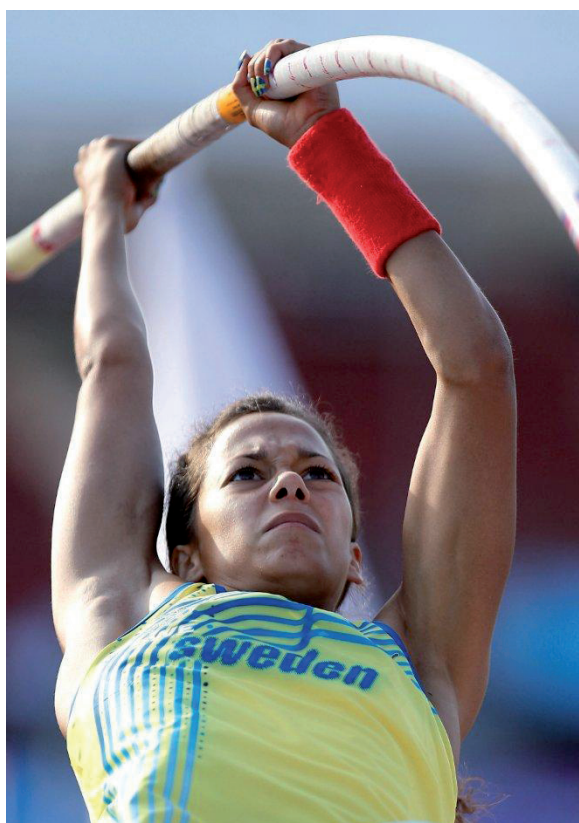
- Sedan var det roligt att träffa andra aktiva. Dels alla svenskar från andra idrotter men också en massa andra roliga människor från andra länder, sade Khadijatou Sagnia.

En del av årets ungdomsolympier kan finnas med redan i London 2012, men OS i Rio de Janeiro 2016 bör vara ett ännu mer realistiskt mål.

Thord Eric Nilsson

Ovan: Den svenska truppen från Ungdoms-OS i Singapore hyllas. Medaljörerna Angelica Bengtsson (guld i stav), Khadijatou Sagnia (guld i tresteg), Heidi Schmidt (brons i diskus) och Jennifer Ågren (brons i taekwondo) blomsterhyllades av SOK. Foto: SOK. Till höger Khadijatou Sagnia på pallens guldplats. Nedan Angelica i aktion samt nedan till höger Jennifer Ågren. Foto: IOC

SMÅTT OCH GOTT

Olympisk kick-off

Elva aktiva som varit med i SOK:s topp- och talangprogram en tid samlades för en olympisk kick-off utanför Stockholm.

På kick off-programmet stod bland annat två inspirationsföreläsningar av de olympiska guldmedaljörerna Anette Norberg och Stefan Holm som berättade om den långa resan fram till en olympisk guldmedalj.

Bilden: På den olympiska kick-offen deltog Shipra Engelke, boxning, Emilia Fahlén, cykel, Jonas Lohse, friidrott, Anders Wiemo, sportskytte, Viktoria Helgesson, konståkning, Hanna Falk,

längdskidor, Theodor Pettersson, längdskidor, Hanna Brodin, längdskidor, Adam Gummesson, puckerpist, Anna Holmlund, skicross, Michael Forslund, skicross. Foto: SOK.

SOK:s Magnus Kjellberg visar för simmarna Sarah Sjöström och Gabriella Fagundez samt för Stockholms idrottsborgarråd Madeleine Sjöstedt testresultat vid invigningen av simningens test- och utvecklingscenter i Eriksdalsbadet. Foto: SOK.

Här två vimplar SOF fått från Bo Lostad (jo han är släkt med roddcoxen i Rom, Ove Lostad), dels OS-vimpel från Helsingfors, där sommarspelen skulle ha gått 1940 om inte kriget kommit

emellan, och dels en vimpel från 1952 som visar den olympiska eldens väg till Helsingfors genom Sverige.

Tack Bo för gåvan.

Vart tog Elis guldmedalj från OS 1936 vägen?

av Tommy Wahlsten

När SOK:s informationsavdelning får frågor om olympisk historia och olympiska värden tar de ibland hjälp av SOF.

En av de frågorna kom i juni och handlade om att den guldmedalj, som Elis Wiklund (091212-820315) vann på femmilen i skidor 1936 i Garmisch, hade blivit stulen. Elis överlät 1982 hela sin prissamling till Sollefteå kommun där han bott och verkat (bl.a. som sporthandlare) sedan 40-talet.

I SOF-medlemmen Vidar Martinells fina bok Skidlegender från 1992 kan man läsa följande:

Sedan Elis hustru avlidit 1975 och han själv blivit

pensionär var Elis mycket angelägen om att den stora prissamling inte skulle skingras. I februari månad 1982 gick hans dröm i uppfyllelse då montern i Hotell Hallstabergets foajé stod färdig att beskådas. Tre veckor senare avled Elis, 72 år fyllda. En svensk skidlegend hade gått ur tiden.

Åter till vad som hände nu i juni – jo SOK vidarebefordrade ett brev från Elis son Toivo, bosatt i Stockholm, där han berättade att hans syster varit på besök i Sollefteå och då upptäckt att guldmedaljen inte fanns exponerad i montern. Även Toivo hade gjort samma upptäckt något år tidigare men då tagit för givet att kommunen förvarade medaljen på något annat ställe. Vid Toivos kontakt med

Medaljen är i förgyllt silver varför var bara ytskiktet är i guld, d.v.s. ca 1 %, och guldvärdet har inte uppgått ens till tusenlappen medan silvervärdet är något mer.

Efter kontakt med Kiruna kommun har vi fått fina foton av Kiruna-Lasses guldmedalj från kommunen (tack till Lennart Laanto och Alf Oskarsson) och medaljerna ser exakt likadana ut. Finns det någon som har upplysningar i ärendet så hör gärna av er till artikelförfattaren.

Här är data om medaljen:

Vikt = 324 gram

Diameter = 100,26 mm

Tjocklek på den släta ytan = 3,96 mm

Tjocklek på den graverade ytan = 5,45 mm

Silverhalt i procent = 99

Guldhalt i procent = 1

kommunen nu i våras fick han dock beskedet att medaljen var stulen och det föranledde honom att skriva följande till SOK:

Tar mig friheten att skriva till er i ett för mig angeläget ärende.

Elis Wiklund var min far. Han överlät 1980 sin prissamling till Sollefteå kommun. I samråd med Hallstahotellet, och för placering där, iordningställde kommunen en visningsmonter för prissamlingen. Nu har jag fått veta att guldmedaljen från olympiaden i Garmisch-Partenkirchen 1936 har stulits. Har varit i kontakt med Hallstahotellet där man tror att stölden ägde

Elis Wiklund efter femmilsguldet 1936 tillsammans med Erik Larsson, som tre dagar tidigare vunnit 15 km. Nedan till vänster ser vi Elis prisskåp på Hotell Hallstaberget (Best Western) där OS-guldmedaljen saknas.

rum i slutet av 90-talet. Eftersom man från hotellets sida gjorde en polisanmälan så har jag varit i kontakt med Polisen i Sollefteå. Där har man gjort de eftersökningar som varit möjliga och sökt fr.o.m. 1989 t.o.m. 2003. I diariet så finns det bara ett ärende som kan stämma in, men det framgår inte där vad som stulits. Enligt polisen i Sollefteå är stölden av guldmedaljen ouppklarad.

Har även varit i kontakt med tidningarna Ångermanland, Nya Norrland och Västernorrlands Allehanda för att få veta om de skrev om stölden av guldmedaljen och om man i så fall kan hitta artiklarna i något register/någon databas? Svaren var negativa, inget finns sparat om stölden.

Jag inser naturligtvis att detta inte är någon stor fråga för omvärlden. Men sedan jag för några månader sedan fick veta att guldmedaljen är stulen har jag inte kunnat släppa tanken på vad som hänt med den. Hela idrottsvärlden är

Kvartetten som inte sprängdes utan tvärtom tog en historisk storslam på femmilan vid OS i Garmisch-Partenkirchen 1936. Från vänster guldmedaljören Elis Wiklund (3.30.11), Axel Wikström (silver 3.33.20), Nisse Englund (brons 3.34.10) samt Hjalmar Bergström (4:a 3.35.50). Femma var Finlands Klaus Karppinen 3.39.33 samt sexa norrmannen Arne Tuft 2.41.18.

nog överens om att en OS-guldmedalj är en av de främsta utmärkelser en idrottsman kan få. Det ligger många års träning bakom en sådan. Är därför övertygad om att min far inte hade tänkt sig att hans med svett och möda tillkämpade OS-guldmedalj skulle hamna i händerna på en simpel tjuv.

Kan tänka mig att om tjuven kontaktat en seriös köpare av medaljen eller en seriös guldsmed så borde denne person ha kontaktat SOK för att få bekräftat att "allt var i sin ordning". Därför undrar jag om SOK har någon databas om OS-medaljernas "öden och äventyr" och om det i så fall finns någon uppgift om vad som hänt med guldmedaljen på 50 km från olympiaden i Garmisch-Partenkirchen 1936?

Med bästa hälsningar, Toivo Wiklund

Vi i SOF tog då kontakt med Sollefteå kommun och fick där hjälp att få fram uppgiften om att inbrottet i montern kan ha skett den 3 januari 2004, detta enligt polisanmälan som gjordes den 2 februari.

Enligt polisanmälan var montern larmad och larmet var utlöst men det uppmärksammades inte förrän efter två dagar.

När jag kontaktade Hans Naucér, ordförande i I 21 IF (jo det är den klubben Helena Jonsson, numera Ekholm, tävlar för) så berättar han att stölden kan ha skett redan i jultid 2003 men att det dröjde innan hotellpersonalen gjorde en polisanmälan.

Han berättar att det ryktades att medaljen, som väger drygt 300 gram, skulle vara i rent guld och att det kan ha varit orsaken till att någon stal den.

Erik ”Kiruna-Lasse” Larsson

Utställning i Kiruna stadshus

En liten utställning om skidåkarlegenden som bl a tog
OS-guld i Garmisch-Partenkirchen 1936

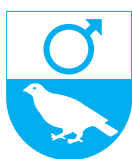
Vi visar ett urval av ”Kiruna-Lasses” priser och utmärkelser från
hans korta men framgångsrika karriär samt några privata föremål

Kirunaspelen 1936

Foto: Bildarkivet, Torsten Dahllöf

Utställningen finns tillgänglig under Stadshusets vanliga öppettider.

Fritids- och
kulturnämnden

Som tack till Kiruna kommun för hjälp med fotografierna på Kiruna-Lasses guldmedalj publicerar vi annonsen om den utställning som finns med hans namn.

Hjälp Carl Johan med OS-fakta

Carl Johan Johansson i Harlösa, som bl a hjälper Sveriges Olympiska kommitté med fakta om olympier behöver kompletterande uppgifter på en rad olympier.

Har ni kompletteringar skicka dem till Carl Johan (se artikelns slut)

1. Carl Georg Andersson, brottning 1912, född 19/5 1885. Dog i Köpenhamn efter att ha blivit påkörd av en bil. Enligt brorsbarn ca 1955-1960. Bodde på Mimersgade 25 i Köpenhamn. Dödsdatum?

2. Erik P. "Epa" Andersson, friidrott 1948, Född 26/12 1921, död 31/7 2002 i Tyskland.

Dödsort? Fullständigt förnamn?

3. Johan Hugo Björklund, brottning -12. Född 23/11 1885 i Nyköping - ?/5 1963 (i Massachusetts, USA) Dödsdatum? Dödsort?

4. Sten-Olof Anders Bolldén, simning 1936, Född 16/6 1914, död 27/8 1940? (I en flygolycka). Födelsedatum? Födelseort? Dödsdatum? Dödsort?

(Han var adopterad, så han hette inte Bolldén när han föddes)

5. Harry Challstorp, brottning -08, Född 7/2 1884?. Födelsedatum? Födelseort?, Dödsdatum? Dödsort? Fullständigt förnamn? Harry flyttade till Anchorage i Kanada på 20-talet. Tävlade i Sverige för Enighet, Malmö.

6. Gösta Danielsson, friidrott 1908. Född 17/11 1889 i Hedvig Eleonora – Stockholm. Utvandrade till USA 1905-10-16. Dödsdatum och ort?

7. John Viktor Eke, Född 12/3 1986 i Högbys – Öland. Död ?/9 1964 i Pennsylvania. USA. Dödsdatum?

8. Sven Erbs, bob 1956. Född 20/3 1911?, Död 15/7 1959? Födelsedatum? Födelseort? Dödsdatum? Dödsort? Fullständigt förnamn? Dog i Tyskland, när hans plan störtade i samband med att han kontrollerade kraftledningarna.

9. Erik Eriksson, simning 1900, Född 1880? Födelse- och dödsdatum? Födelse- och dödsort. Fullständigt förnamn? Tävlade för Stockholms KK.

10. Johan Eskil Adolf Falk, friidrott -12. Född 4/2 1889. Död i New York /3 1963. Exakt dödsdatum?

11. Ann-Margreth Frei-Käck, konstakning 1964. Född 20/3 1942 i Kalmar. Fullständigt förnamn?

12. Karl Johan Fryksdahl, friidrott 1908, Född 22/6 1885 i Örebro. Död 9/4 1944? Dödsdatum och ort?

13. Johan Gustaf Anton Gustafsson, dragkamp

1906. Född 6/2 1877 i Johannes – Stockholm. Död 1944?. Dödsdatum? Dödsort? Dog kanske i USA, eftersom han jobbade där som värdshusvärd.

14. Axel Walfrid Carl Gyllenkrok, Skytte 1912. Född 9/8 1888 i Karlskrona. Död 8/8 1946? Dödsdatum? Dödsort?

15. Oscar Bror Emanuel Hamrén. simning -12. Född 19/9 1891 i Katarina - Stockholm. Dödsdatum? Dödsort?

16. Kristian Hellström friidrott 1906. Född 24/7 1880 i Adolf Fredrik – Stockholm. Död 14/6 1946? Dödsdatum? Dödsort?

17. Anita Hellström-Stockwell, simning 1956. Född 13/6 1940 i Söderhamn. Bor i USA. Fullständigt förnamn?

18. Bengt Heyman, segling 1912. Född 26/8 1883 i Stockholm. Död 3/6 1942? Dödsdatum? Dödsort?

19. Lars Gustaf Horn, Simhopp 1928. Född 24/1 1907 i Torshälla. Död 10/12 1943? Dödsdatum? Dödsort?

20. "Janne" Carl Johan Erik Jansson, simhopp 1912-20, född 18/7 1892 i Brännkyrka – Stockholm, död 10/10 1943?. Dödsdatum? Dödsort? (Förmodligen Stockholm)

21. Carl Emil Johansson, Dragkamp 1908. Född 18/8 1862 i Solna. Död **20/8 1938?** Dödsdatum? Dödsort?

22. Elis Johansson, friidrott -20. Född 29/8 1897. Flyttade till Stigtomta 17/11 1939? Födelsedatum?, Födelseort? Dödsdag? Dödsort? Fullständigt förnamn?

23. Martin Jonsson, brottning -12. Födelse- och dödsdatum? Födelse- och dödsort? Fullständigt förnamn? Bodde i USA

24. Karl Karlsson, brottning -12. Födelse- och dödsdatum? Födelse- och dödsort? Fullständigt förnamn? Bodde i USA.

25. Johan Werner Karlsson, cykel 1912, Föd 8/7 1887 i Dillnäs – D-län, Död 5/2 1946? Dödsdatum? Dödsort?

26. Olof Gustaf Falhem Kilman, Ridsport 1912. Född 9/7 1882. Död 21/2 1946? Dödsdatum? Dödsort?

27. Johan Arvid Konstantin Knöppel, Skytte 1908. Född 9/7 1882. Död 7/3 1925? I Oberhessen Tyskland. Dödsdatum?

28. Anders Larsson, brottning 1920. Född 2/ 7 1892 i Varberg. Död 4/1 1945? Dödsdatum och

ort?Dödsort?

29. Johan Fritz Larsson, brottning 1908. Född 22/12 1882 i Göteborg. Död 17/10 1958? Dödsdatum? Dödsort? Förmodligen USA

30. Lars Harry Larsson, brottning -12. Född 12/12 1888 i Torp - Orust. Flyttade till Chicago 1924. Dödsdatum? Dödsort?

31. Karl (Carl) Larsson. Skytte -12. Född 8/7 1865 i Toarp - Borås. Tävlade för Borås. Dödsdatum? Dödsdag?

32. Jacob Lewin-Hodisch, fotboll -12. Född i Landskrona 22/11 1890. Tävlade för Örgryte. Dödsdatum? Dödsort?

33. J.V. Lindgren, simhopp 1906, Tävlade för Gävle SS. Födelsedatum? Födelseort? Dödsdatum? Dödsort? Fullständigt förnamn?

34. Johan Abraham Knut Lindqvist, TF -08. Född 29/8 1882 i Överenhörna D-län. Död 1958? Dog förmodligen i USA Dödsdatum? Dödsort?

35. Ivan Lönnberg, friidrott 1912. Född 12/11 1891 i Stockholm. Död 26/4 1918? Dödsdatum? Dödsort?

36. Per Mattsson, rodd 1912. Tävlade för Malmö RK. Födelsedatum? Födelseort? Dödsdatum? Dödsort? Fullständigt förnamn?

37. Carl Johan Nilsson, friidrott 1912. Född 18/5 1888 i Stockholm. Död 23/6 1915? Dödsdatum? Dödsort? Fullständigt förnamn?

38. Karl-Gustaf Nilsson, Dragkamp 1908. Född 9/3 1879? Födelsedatum? Födelseort? Dödsdatum? Dödsort? Fullständigt förnamn?

39. Sven Alvar Martin Nordenström, fäktning 1912. Född 9/12 1888 i Stockholm. Död 2/5 1945. Dödsdatum? Dödsort?

40. Carl Wilhelm Petersén, curling 1924. Födelsedatum? Födelseort? Dödsdatum? Dödsort? Fullständigt förnamn?

41. Erik Valdemar "Hellas-Pelle" Pettersson, friidrott 1932. Född 6/9 1906? Död 22/7 1974? Födelsedatum? Födelseort? Dödsdatum? Dödsort?

42. Knut Olof Edvard Russell, friidrott 1924. Född 23/6 1902. Död 10/12 1961 i Bromma. Födelseort?

43. Harald Arvid Sandberg, segling 1912. Född 22/10 1883 i Västra Fölunda. Död 28/11 1940? Dödsdatum? Dödsort? Begravd på Göteborgs Östra kyrkogård.

44. John Anders Gunnar Sandwall, Fäktning 1956. Född 26/12 1917 i Åseda, Uppviddinge. Död 17/2 1980? Bodde 1970 i Täby. Dödsdatum? Dödsort?

45. Birgitta Segerström-Dobkouski, simning

1960. Född 12/6 1943 i Linköping. Bor i USA. Fullständigt förnamn?

46. Ernst Serrander, friidrott 1906. Född 11/6 1883 i Gävle. Död 25/8 1941? Dödsdatum? Dödsort? Begravd i Gävle.

47. Kristian Henrik Rudolf Sjöberg, friidrott 1896. Född 20/1 1875 i Uppsala. Död 1/8 1905? Dödsdatum?

48. Arvid Fredrik Spångberg, Simhopp 1908. Född 3/3 1890 i Stockholm. Död 11/5 1959? Dödsdatum? Dödsort? Dog i USA.

49. Harry Fritiof Klas Sundberg, Fotboll 1924. Född 9/8 1898 i Stockholm. Död 17/5 1945?. Dödsdatum? Dödsort? Begravd på Skogskyrkogården i Stockholm.

50. Gunnar Isidor Sundman. simning -12. Född 15/4 1893 i Hedvig Eleonora - Stockholm.. Dödsdatum? Dödsort? (Förmodligen USA)

51. Folke Thorvig Svahn, friidrott 1920. Född 5/7 1893 i Jönköping. Död 8/9 1942. Dödsort? Begravd på Slottskyrkogården i Jönköping.

52. "John" Johan Fritiof Isidor Svanberg, friidrott 1908. Född 1/5 1881 i Stockholm. Död 11/9 1957? i USA. Dödsdatum? Dödsort?

53. Carl David Säfwenberg, Ishockey 1920. Född 1/10 1896 i Uppsala. Död 31/7 1957. Dödsdatum? Dödsort? Troligen inte i Sverige.

54. Edmund Gustaf Thormählen, segling 1908. Född 21/7 1865 i Göteborg. Död 13/11 1946. Dödsdatum? Dödsort? Troligen Falkenberg.

55. Nils Einar Thulin, friidrott 1920. Född 21/4 1896 i Lund. Död ?/10 1963 i New York? Dödsdatum? Dödsort?

56. Karl Edvard Wahlberg, curling 1924. Född 31/3 1874 Död 1/8 1934. Födelseort?

57. August Uno Valter Wallentin, segling 1936. Född 15/4 1905. Död 8/10 1954 i Norrköping. Födelseort?

58. Gustaf Jacob Ferdinand Westberg, friidrott 1912. Född 15/12 1885 i Stockholm. Död 7/3 1978?. Dödsdatum? Dödsort?

59. Gustaf Wretman, simning 1908. Född 10/8 1887? Död 17/10 1949? Födelsedatum? Födelseort? Dödsdatum? Dödsort? Fullständigt förnamn?

Eventuella uppgifter till:

Carl-Johan Johansson, Ångloksvägen 3, 240 35 Harlösa.

Tel 046-61531

Mail: carl-johan@harlosa.com

Den olympiska familjen

Tommy Wahlsten

Jubilärer i september – december 2010

1 september: Magnus Wassén Askim fyller 90. Magnus seglade för Göteborgs KSS och var med i Helsingfors 1952 i den nya 5,5-metersklassen. I båten Hojwa seglade Magnus, storebror Folke (rorsman) och Carl-Eric Ohlson (se 23 september) hem en bronsmedalj till Sverige efter delplaceringarna 1-10-1-3-7-9-13. F.ö. kan nämnas att segrande båten Complex II (USA) och 4:e-placerade Sjöhäxan (Portugal) var båtar som byggts i Sverige liksom också jumbobåten Burevestnik (Sovjet) – identisk med KSSS:s lottbåt av år 1951 – en båt som vunnits av en W.F.Persson och troligtvis lånats ut till Sovjets seglare. Traditionen med båtlotteri startade på 1880-talet och varade en bit in på 1950-talet.

1 september: Per-Ulf Helander i Sollentuna fyller 75. Han tävlade i rodel för Stockholms RK och var med i Grenoble 1968 då han kom 34:a av 50 startande i enmansrodel med tiden 3.03,12. I banan, som mätte 1000 m, fallhöjd 110 m, segrade Schmid, Österrike, på sammanlagt 2.52,48 i de tre åken. Ett åk inställdes pga blidväder. Övriga svenskar, Jan Nilsson, Hans Sahlin och Ivar Bjare kom 23:a (2.57,91), 25:a (2.58,46) resp. 32:a (3.02,80).

3 september: Assar Rönnlund i Umeå fyller 75. Assar tävlade för IFK Umeå och var med i Squaw Valley

1960 där han kom 12:a på 50 km. 1964 i Innsbruck tog han silver på samma distans trots skidbrott (Sixten vann med dryga minuten) och på tremilen kom han 7:a och på 15 km 13:e. I stafetten 4x10 km blev det guld för Sverige och Assar körde sista sträckan och tog in 32 sekunder på Koltjin (+ drog ifrån 12) och 19 (+37) på Grönningen men framförallt

slog han Mäntyrinta (som vunnit guld på 15 och 30 km) med sju sekunder. Karl-Åke Asph körde första,

Sixten andra och Janne Stefansson tredje sträckan. 1968 i Grenoble kom Assar 10:a på 50 km och 11:a på 15 men det blev en ny medalj i stafetten. Silver för Assar och lagkamraterna Jan Halvarsson, Bjarne Andersson och Gunnar Larsson. Här fick Grönningen och Norge en liten revansch – de vann med halvannan minut. Assar fick bragdguldet 1962.

5 september: Orvar Jönsson i Malmö fyller 60. Orvar fäktade värja för Malmö FK av 1919 och var med i München 1972 där han fyllde 22 när han gick till mellanpoule. I lagtävlingen kom Sverige 7:a och i laget fäktade Orvar, Rolf Edling (5:a ind.) och Carl von Essen (se 18 oktober nedan) i Sveriges alla matcher medan Per Sundberg och Hans Wieselgren var med i tre var. Resultaten: Danmark 10-5, Västtyskland 7-8, blivande guldmedaljören Ungern 10-5 !!, USA 9-2, Sovjet 7-8 och Polen 7-9

8 september: Carl-Gunnar Sundin i Stjärnhov fyller 80. Han paddlade kanot för Nyköpings KK och var med i K-2 10.000 m i Melbourne 1956. Tillsammans med klubbkamraten Hans Wetterström kom de båda 4:a i Ballarat (Lake Wendouree) på 44.06,8. 12 båtar kom till start och Ungerns Uranyi/Fablan vann på 43.37,0 före Tyskland 43.40,6. Australien tog bronset med 23 sekunders marginal medan Sverige hade nästan två minuter ned till femman Sovjet.

22 september: Sven Martinsson i Kristinehamn fyller 75. Han tävlade i bob med Ostermans boblag, Stockholm, när han var med i fyrmansbob i Grenoble 1968 tillsammans med Rolf Höglund (styrman), Börje Hedblom och Hans Hallén (se 9 oktober nedan). P g a dåliga väderförhållanden kunde bara två åk genomföras. Placeringen blev 16:e (2.22,10) – 4,71 sek efter segrande Italien som hade boblegenden Eugenio Monti som styrman.

22 september: Eilert Määttä i Södertälje fyller 75. "Garvis" spelade i Södertälje SK när han var med i Tre Kronors silverlag i Innsbruck 1964. Italien i kval 12-2, Kanada 1-3, USA 7-4, Finland 7-0, Tyskland

10-2, Schweiz 12-0, Sovjet 2-4, Tjeckoslovakien 8-3 (2 mål). "Garvis", i tröja nr 13, spelade med i samtliga matcher och i utvisningsligan stod han för sex av de Sveriges 39 utvisningsminuter. 5-2 målet mot tjeckerna gjordes av "Sura-Pelle" när "Garvis" satt i båset men sedan fixade "Garvis" både 6-2 och 8-3.

23 september: Carl-Eric Ohlson i Göteborg fyller 90. Carl-Eric seglade för Göteborgs KSS och var med

i svenska båten Hojwa som tog brons i 5,5 m-klassen i Helsingfors 1952 i vattnet vid Gråhara. Med i båten fanns klubbkamraterna, bröderna Folke (rorsman) och Magnus Wassén (se 1 september ovan). Som kuriosa kan nämnas att tiden de tävlade (7 seglingar) uppgick till 21 timmar 5 minuter. Carl-Eric och brodern Einar har varit framgångsrika båtkonstruktörer, bl.a.USA:s guldbåt Minotaur i 5,5-klassen i Rom 1960.

26 september: Elizabeth Randerz (nu Fredriksson)

i Göteborg fyller 60. Elisabeth tävlade för Göteborgs Kvinnliga IK i friidrott och var med i München 1972 i stafettlaget på 4x400m. Trots nytt svenskt rekord med nära tre sekunder räckte 3.32,62 "bara" till 11:e plats. "Lotta" Malmström (Mälarhöjdens IK), Elisabeth och hennes klubbkamrater Ann Larsson (Green) och Karin Wallgren-Lundgren sprang sträckorna och i finalen vann Östtyskland på 3.23,0 före USA 3.25,2 och Västtyskland 3.26,5.

28 september: Örjan Sandler i Östersund fyller 70. Örjan åkte skridsko i fem raka OS 1964-80. 1964 i Innsbruck, där han kom 18:e,19:e och17:e på 1500,

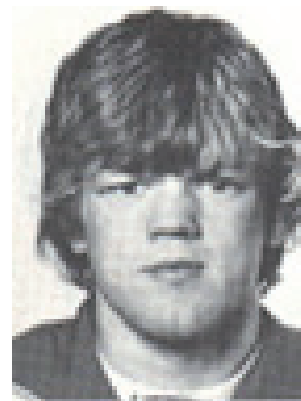

5000 och 10000, åkte han för IF Castor, Östersund, och därefter för IFK Strömsund. I Grenoble 1968 kom han 10:a, 6:a och 3:a (15.31,8) och hans bronsmedalj bärgades med 0,8 sekunders marginal till Guttormsen, Norge. Johnny Höglin tog guldet (15.23,6) före Fred Anton Mair, No (15.23,9). 1972 och 1976 körde Örjan bara de två längsta

distanserna och placeringarna 14:e och 15:e i Sapporo resp. 8:a och 5:a i Innsbruck. 1980 i Lake Placid full-

bordade han sitt 11:e OS-lopp (jmf Scherling ovan) då han blev 14:e på milen. Skridskons utveckling kan visas med hans fem miltider: 16.56,9-15.31,8-16.04,90-15.16,21-15.11,52. Kuriosa: Totaltiden på OS-ovalerna för Örjan är nog den längsta för OS-skinnare från Sverige - 1.54.29,44

28 september: Roger Tallroth i Hässleholm fyller 50. Roger brottades för Ballingslövs BK och var med

i OS 1984 och 1988. I Los Angeles vann Roger mot argentinaren Strático, turken Taskiran, amerikanen Catalfo, fransmannen Mischler och sydkoreanen Kim innan det var dags för final mot Finlands Jouko Salomäki som vann, 5-4. Efter en olycklig start då Jouko fick in en lindena och en rullning i samma moment kom Roger

tillbaka med en rullning och två neddragningar. Det var mycket nära att Jouko blev diskad men mattdomaren fick inte de andra med sig varför Roger fick nöja sig med silver. I Seoul slog han Salomäki men ett tveksamt domslut i mötet med fransmannen Mischler innebar missad chans till bronsmatch. Placeringen nu blev 7:a efter vinster också mot Tahir, Marocko, Takács, Ungern och Ito, Japan – dock förlust mot tvåan Turlychanov, Sovjet som oturligt förlorade finalen mot Young-Nam Kim som därmed tog världlandets första guld i de 24:e sommarspelen.

29 september: Peter Eriksson i Limhamn fyller 50.

Peter seglade för Malmö SS och var med i klassen Flying Dutchman i Seoul 1988. I denna tvåmans centerbordsjolle blev det en 18:e plats (i delseglingarna: 9-15-17-17-13-diskv.-19) för Peter och klubbkamraten/rorsman Mats Nyberg. Bojsen-Möller/Grönborg vann guld åt Danmark och Pollen/Björkum, Norge, kom tvåa. Mats, f. 1959, som var med i OS även -92 och -96, omkom i en lavinolycka i Verbier, Schweiz, i febr. -99.

29 september: Sören Wikström i Norrtälje fyller 50.

Han tävlade i skidskytte för Lima SG och som 19-åring var han med i Lake Placid 1980 då han kom 14:e på 10 km (första gången med på OS och Sören fick 2 straffrundor), 12:a på 20 km (5 bommar/minuters tillägg) och var med i stafettlaget på 4x7,5 km som slutade 10:a. Här åkte Sören sträcka tre, sköt fullt och var 6:a på sin sträcka. De övriga i laget var Sven Fahlén, Per Andersson och Ronnie Adolfsson.

30 september: Lars-Olof Norling, nu boendes i Vir-

ginia, USA, fyller 75. Lasse, eller Olle som han kallades av sina bröder, boxades i Rom 1960 i klassen lätt tungvikt-81 kg. Han mötte rutinerade Madigan från Australien och förlorade på poäng. Madigan slog sedan rumänen Negrea (silvermedaljör 1956) på k.o. i r2 innan han förlorade mot blivande guldmedaljören Cassius Clay i semifinal på poäng. Madigan var med i OS även 1956 (5:a) och 1952 i mellanvikt då han förlorade mot Stig Sjölin i kvartsfinal. Lars-Olof blev proffs efter OS.

30 september: Anders Wilgotson i Borås fyller 60. Anders var roddare i Öresjö SS, Borås, och var med i tvåa utan styrman i Moskva 1980. Efter försök och semifinal gick han och Anders Larsson till final och blev där 6:a (7.02,52). Tvillingarna Landvoigt från DDR vann guld (6.48,01) före ett annat tvillingpar, Pimenov, från Sovjet (6.50,50). 1984 i Los Angeles (Lake Casitas) var Anders med i fyran utan styrman och placeringen blev densamma som i Moskva. Tillkom i båten denna gång gjorde Hans Svensson och Lars-Åke Lindqvist. De hade åtta sekunder upp till segrande Nya Zeeland och fyra sekunder till trean Danmark.

1 oktober: Stefan Krook, Särö, fyller 60. Han var med som gäst i båten "Blott XIV" 1972 i Kiel där de olympiska seglingarna genomfördes detta år. Klassen var Soling och med nr S 100 på storsegel och spinnaker och med Stig Wennerström som styrman seglade båten hem en silvermedalj. Med i båten de första fyra seglingarna av sex var Lennart Roslund medan insjuknade Bo Knape (dubbelsysslings med Ulrika) kom tillbaka och var med i de två avslutande seglingarna. Placeringarna blev 2-1-16-8-2-6 och efter speciell ansökan från lagledningen fick alla fyra klubbkamraterna från Göteborgs KSS medalj. USA vann guld.

5 oktober: Anna-Lisa Ohlsson, gift Nilsson, i Åmål fyller 85. Hon tävlade för Åmåls Kanotförening och var med 1952 i Helsingfors i den enda damklassen, K-1 500 m. Anna-Lisa lottades in i det första kvalheatet som visade sig bli det snabbaste. De tre första från tre heat gick till final och blivande guld- och silvermedaljörerna, Sylvi Saimo (Finland) och Gertrude Liebhart (Österrike) var båda i särklass med tiderna 2.20,1 resp. 2.20,6. Även blivande sexan Cecilia Hartmann-Berkes (Ungern) 2.23,8 och Eva Marion (Frankrike) 2.24,2 blev för svåra och Anna-Lisa kom femma på 2.28,3. I de övriga två heaten hade treorna 2.27,1 resp. 2.26,9.

7 oktober: Gunnar Ström i Eskilstuna fyller 80. Gunnar åkte skridsko för Eskilstuna IK och var med i Oslo 1952 och i Cortina 1956. I Oslo kom han 23:a

(av 40 startande) på 500 m (45,6) och 19:e (av 39) på 1500 (2.25,8). Ken Henry, USA, och Hjallis Andersson, Norge, vann gulden på 43,2 resp. 2.20,4. I Cortina (Misurinasjön) blev Gunnars placeringar 42:a (av 47) på 44,7 och 22:a (av 54) på 2.15,6. Där fick han också köra 10.000 m där han blev 15:e (av 32) på 17.17,0. Guld på 500 m togs av Grisjin, Sovjet, och på milen av vår egen Sigge Eriksson. Segrartiderna för dessa två var 40,2 resp. 16.35,9.

7 oktober: Eva-Marie Håkansson-Paiement i Åhus fyller 50. Hon simmade för Kristianstads SLS (Sim- och LivräddningsSällskap) och kom 5:a på 100 m bröstsim både i Moskva 1980 (på 1.11,72 -SR) och i Los Angeles 1984 (1.11,14-tang. SR och 0,44 sek från medalj). I Moskva simmade hon också 200 m bröst där hon kom 9:a (2.35,64-SR-0,2 sek från final) och deltog i lagkappen på 4x100 m medley där Sverige kom 4:a. I LA diskades medleylaget på g övertaxling efter att ha gått till final som sjätte lag på 4.17,65. Lagkamraterna i medleylagen var Annika Uvehall, Agneta Mårtensson, Tina Gustavsson resp. Anna-Karin Eriksson, Agneta Eriksson och Maria Kardum.

9 oktober: Hans Hallén i Kvissleby fyller 75. Han representerade Stockholms BK när han tävlade i fyrmansbob i Grenoble 1968. Se Sven Martinsson 22 september ovan. Bobens styrman Rolf Höglund fyllde 70 den 14 augusti i år och presenterades i SOF-Bulletinen nr 2 /2010 där det också fanns en längre artikel om bob med anledning av "Jätten" Erikssons 80-årsdag. Fjärde mannen i den svenska 4-mansbopen 1968, Börje Hedblom (f. 1940), avled 1976.

9 oktober: Thorsten Johansson i Sölvesborg fyller 60. Han tävlade i friidrott för KA 2 IF i Karlskrona när han 1976 var med i Montreal på 200 m. På bana 6 blev han tvåa i fjärde försöksheatet på 21,05 och gick vidare till kvartsfinal där han kom 5:a på 21,08 i ett heat som vanns av Pietro Mennea, Italien, på 20,70. De fyra främsta gick till semi och Thorsten hade samma tid som fyran Kolesnikov (Sovjet) som Thorsten slog klart i försöksheatet. Mennea, som kommer att vinna guld på distansen i Moskva 1980, blir fyra i finalen som vanns av Don Quarrie, Jamaica, på 20,23.

10 oktober: Jan-Erik Åkerström i Saltsjö-Boo fyller 75. Han tävlade i bob för BK Sankt Erik i Stockholm och var styrman i tvåmansbopen 1964 i Innsbruck. Bakom sig, som bromsare, hade han Carl-Erik "Jätten" Eriksson som då också tävlade för BK Sankt Erik. Efter första dagens två åk bröt de båda tävlingarna då man var 9,19 sekunder efter blivande segraren Storbritannien och 6,02 efter den andra svenska bopen med Kjell Lutteman/Heine Freyberg som kom

12:a. Se även artikeln om Jätten i SOF-Bulletinen nr 2/2010.

13 oktober: Anita Rossing fyller 50. Anita bor sedan många år i Honolulu på Hawaii tillsammans med sin make Mike Brown där hon nu för 10:e året är med i ledningen för simhopparna vid the University of Hawaii. Anita tävlade själv för S 02 i Göteborg när hon var med i Los Angeles 1984 där hon blev 11:a (424,98) i svikthopp efter att ha varit 7:a i kvalet (464,58). Sylvie Bernier, Kanada, vann på 530,70. I Seoul 1988 blev Anita 13:e av 27 på 414,63 och fick inte hoppa final (12 st). Min Gao, Kina, vann överlägset på 580,23 poäng.

16 oktober: Eva Sist(h), gift Pettersson, i Hofors fyller 70. Eva paddlade kanot för Hofors KK och var med i K-2 500 m i Tokyo 1964. Tillsammans med Else-Marie (Lindmark)-Ljungdahl gick hon till final efter att ha blivit trea i försöksheat på 2.00,16. I finalfältet med nio nationer kom svenskorna sexa på 2.02,24 mindre än två sekunder från bronsplatsen som togs av Rumänien. Tyskland (med Esser/Zimmermann, som även vann 1968) vann på 1,56,95 före USA som hade 1.59,16.

18 oktober: Carl von Essen i Björnlunda (Nyköping)

fyller 70. Calle fäktade värja för FFF, Stockholm, och i Mexico C 1968 var han med i laget som blev 9:a. Han fäktade i samtliga fyra lagmatcher - se Dicki Sörensen (8 november nedan). 1972 i München blev Calle placerad individuellt men kom 7:a i lag (resultat-se Orvar Jönsson 5 september ovan). 1976 i Montreal tog

Calle guld med laget i värja där de övriga var Rolf Edling (5 matcher), Göran Flodström (5), Leif Högström (6) och Hans Jacobson (5). Resultat: Hongkong 15-1, Iran 11-4, Italien 9-7, Sovjet 9-4, Ungern 7-6 och i final Västtyskland 8-5. Calle med nr 185 på hjälmen var med i fyra av dessa bl.a. då i finalen där han ersatte Flodström som skadades i sin första match. Calle slog två tyskar (Behr och individuelle guldmédaljören Alexander Pusch, 5-3!), i finalen och det gjorde även Rolf, Leif och Hans. 1972 och 1976 representerade Calle Djurgårdens IF.

19 oktober: Stig Berntsson i Frillesås fyller 80. Stig har skjutit silhuettvapen i tre OS och han representerade Göteborgs Sportskyttar i samtliga. 1960 i Rom kom Stig 11:a (580 poäng), i Tokyo 1964 25:a (578) och i Mexico City 1968 39:a (575). Mc Millan, USA, vann i Rom på 587=OR efter omskjutning

med bl.a. Linnosvuo, Finland, som sedan vann 1964 på 592=OR. 1968 vann Zapedzki, Polen, på 593=OR. Antalet startande var 57, 53 respektive 56.

27 oktober: Ingegärd Fredin, bosatt i USA, fyller 80. Ingegärd simmade frisim och ryggsim och var med i London 1948 och i Helsingfors 1952. Se även separat artikel.

4 november: Christian Vinge i Saltsjöbaden fyller 75. Christian seglade för Göteborgs KSS när han var med 1960 som rorsman i klassen Flying Dutchman i vatten utanför Neapel. Med klubbkamraten Bengt Waller som gast i båten Sjövinge blev placeringen 24:a bland 31 startande båtar. Norges båt Sirene med paret Lunde Jr/Bergvall vann före danska båten Skum med Fogh/Petersen. Sjövinges delresultat i de sju seglingarna: 19-23-26-21-18-23-25.

8 november: Dicki Sörensen, Vikbolandet, fyller 70. Dicki fäktade värja i Mexico C 1968 där han blev utslagen i första omgången efter två segrar och tre förluster. I lagtävlingen var han med och blev 9:a tillsammans med Rolf Edling, Orvar Lindvall, Carl von Essen och Lars-Erik Larsson. Här Sveriges matcher: Schweiz (11-4), Irland (13-3), Västtyskland (2-9) och Östtyskland (8-8, förlust en stöt).

10 november: Stellan Westerdahl i Göteborg fyller 75. Stellan representerade seglarklubben Kattegattflottiljen och seglade starbåt i Kiel 1972 (München). Tillsammans med rorsman Pelle Pettersson i båten Humbug XIII blev det till slut en silverplats. Efter fem seglingar var Humbug i ledning men efter en helmiss (18:e och sista plats i 6:e seglingen) passerades svenskarna av Australien som hade David Forbes som rorsman. Här platssiffrorna i de sju racen: 2-7-1-4-5-18-5. Om Starbåtens OS-historia fanns att läsa i en specialartikel av Börje Larsson i SOF-Bulletinen nr 2/2009.

11 november: Bo Wirhed i Täby fyller 75. Bo, som tävlade för Arbetarnas Gymnastikförening i Örebro, var med i Rom 1960 där han kom på 82:a plats (105,60 poäng) individuellt av 130 startande och han ingick i det svenska laget som kom på 14:e plats (av 20). Placeringarna för Bo var i barr – 106:a, bygelhäst – 54:a, hopp – 20:e, fristående – 89:a, ringar – 77:a och räck – 98:a. Sjaklin, Sovjet, vann på 115,95 före Ono, Japan 115,90 !

11 november: Christer Johansson i Bjurholm fyller 60. Han åkte skidor för MoDo AIK när han var med i Innsbruck 1976. Med startnr 42 kom han 21:a på 30 km (1.35.23,27) drygt två minuter efter bäste svensk, Benny Södergren (12:a) men dryga minuten

före Sven-Åke Lundbäck som blev 35:a av 69 startande. Fjärde svensk, Tommy Limby (1947-2008), kom på 15:e. Christer åkte sedan andra sträckan på 4x10 km där Sverige kom 4:a, drygt tre minuter efter segrande Finland. I laget åkte Södergren (1:a på startsträckan)-Christer (11), Wassberg (6) och Lundbäck (8).

14 november: Bruno Åvik i Transtrand fyller 70. Han tävlade för Sälens IF och var med i OS 1968 då han åkte 30 km i Autrans (32 km från Grenoble). Bruno, med startnummer 8, kom på plats 20 (1.39.38,1) knappt två minuter efter Gunnar "Hulån" Larsson som var bäste svensk på plats 8. Italienaren Franco Nones vann sensationellt (1.35.39,2) nästan minuten före norske Martinsen. Jan Halvarsson kom 12:a och Ingvar Sandström 21:a av 66 startande.

15 november: Ally Lundström (gift Flodström) i Luleå fyller 75. Ally var konståkerska och tävlade för Stockholms ASK när hon var med i Cortina 1956 där hon kom på 19:e plats. 20-åriga Ally fick åka direkt efter favoriten från USA, guldvinnande Tenley Albright (OS-tvåa som 17-åring i Oslo 52) och hade då ingen lätt uppgift att få några toppsiffror. I Brunnhages OS-bok blir betyget följande: svenska solstrålen Ally misskötte sig inte i den hårda konkurrensen även om placeringen blev relativt blygsam efter ett förargligt fall. Tvåa enligt nämnda bok blev "glitterglada glamourtösen" Carol Heiss, USA, (16 år och 14 dagar).

15 november: Torgny Wåhländer i Sollentuna fyller 75. Han hoppade längd för Turebergs IF och var med i Melbourne 1956. Lår Muskelskadad och bandagerad i kvalet (kvalgräns 7,15) försökte han två gånger men benet bar inte och Torgny fick ge upp. Torgny, som kom att vinna 6 SM (7.66 som bäst 1960), fick sedan samma dag (24 november!) se Gregory Bell (USA) vinna finalen på 7,83. Jorma Valkama, Finland kom trea på 7,48. Noteras bör att Henk Visser (Holland), som hoppat 7,98 under året, inte fick starta då hans land (samt även Spanien och Schweiz) tog tillbaka sin anmälan p g a Sovjets intåg i Ungern den 4 november.

16 november: Rickard Nilsson, Lidingö, fyller 50. Han representerade Södertälje AK när han var med i tyngdlyftning, 1988 i Seoul och 1992 i Barcelona. Placeringen 1988 för 109,2 kg tunge Rickard blev 9:a i tungvikt (-110 kg) efter 175 i ryck och 200 i stöt samt 1992 16:e i supertungvikt (+110 kg) efter 165 i ryck och 185 i stöt.

18 november: Sonja Edström Ruthström i Luleå fyller 80. Sonja åkte skidor för Luleå SK och var med redan i Oslo 1952 då hon kom 11:a på tiden 45.41 i första olympiska längdskidtävlingen för damer, 10 km. Tredubbelt finskt i toppen och övriga svenskor var:

Märta Norberg (4:a på 42.53), Margit Åsberg-Albrechtsson (8:a på 45.05) och Eivor Alm (9:a på 45.20). 1956 tog Sonja brons både individuellt på enda distansen 10 km (38.23 – endast 12 sekunder från guld) och i stafett 3x5 km där hon körde sista sträckan som hon vann med över minuten. Irma Johansson och Anna-Lisa Eriksson körde de första sträckorna. 1960 i Squaw Valley var tävlingsgrenarna för damerna desamma och nu när Sonja gift sig till namnet Ruthström blev placeringen 5:a ind. På 40.35,5 medan det blev en fullträff i stafetten. Irma Johansson lade grunden till guld genom att vinna startsträckan och Britt Strandberg kunde skicka iväg Sonja med en minuts ledning något som Sonja förvaltade på rätt sätt.

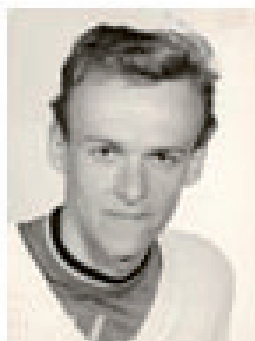
18 november: Kent-Olle Johansson i Vinslöv fyller 50. Han brottades för Ballingslöv BK och var med i Los Angeles 1984 där han överraskande tog silver i grekisk-romersk fjädervikt (-62 kg.). Han kom med i truppen i sista stund, intjatad av rikstränare Leo Honkala som till sist fick SOK på fall. Kent-Olle vann fem av sex matcher på vägen till final trots att han på slutet fick brottas med en inflammerad axel. I finalen mot sydkoreanen Weon-Kee Kim åkte han på en trepoängsmara men segade sig upp till 3-3 som inte räckte då man räknade grepp-poäng.

Här matcherna fram till final: Ozgur (Turkiet) 7-2, Brekke (Norge) 8-4, Kuzu (USA) förlust 3-3, Jalabert (Frankrike) juryvinst, Gabriel (Västtyskland) 9-4, Yeats (Kanada) 3-2

19 november: Per Carlén i Ystad fyller 50. Spelade handboll i fyra OS i rad 1984-1992, d.v.s. i Los Angeles, Seoul, Barcelona och Atlanta och placeringarna för Sverige blev 5:a, 5:a, silver, silver! Se även separat artikel om Handboll i OS.

23 november: Bertz Zetterberg i Hästveda fyller 80. Bertz spelade ishockey i Djurgårdens IF och var med som back i Tre Kronor som 1956 kom på 4:e-plats i Cortina. Han spelade med i samtliga sju matcher i par med Lasse Björn (på den tiden två backpar och tre kedjor): Sovjet (1-5 i kval), Schweiz (6-5 i kval), Sovjet (1-4), Tjeckoslovakien (5-0), USA (1-6), Kanada (2-6) och Tyskland (1-1). Mot tjeckerna gjorde Bertz ett av målen, en stänkare efter 7.59 i andra perioden som betydde 3-0. Anslagstavlan visade *Goal av nr 2 Zetterberger*, enligt Bassen i IB.

23 november: Gösta Pettersson i Vårgårda fyller 70. Storebror "Fågum" var med i tre OS och i lagtempo

tog han brons 1964 i Tokyo samt silver i Mexico C 1968 där det också blev brons individuellt. Gösta var också med i Rom 1960 där han bröt i landsvägsloppet efter vurma men kom på 5:e plats i lagtempot tillsammans med Gunnar Göransson, Osvald Johansson och Owe Adamson. I Tokyo kom Gösta 7:a bland 132 startande i landsvägsloppet över 195 km efter en klungspurt med 99 man inom 20 sekunder i mål. I lagtempot över 109 km med 32 startande nationer kom Sverige på bronsplats efter Holland och Italien. I laget körde även bröderna Erik och Sture samt Sven Hamrin som dock tvingades släppa under slutforceringen. I Mexico 1968 blev Gösta Sveriges första olympiske medaljör i linjelopp (infördes på OS-programmet 1936). Bland 156 startande (144 fullföljde) från 47 nationer manövrerade han sig mästertligt fram till brons under loppets 196 km. Italienaren Pierfranco Vianelli vann och dansken Leif Mortensen klarade silvret med 26 sekunders marginal. Gösta tog in över en minut på sista varvet (24 km) och lillebror Tomas var finfin 7:a. Lagtempot över 100 km - nu med lillebror Tomas i st f Hamrin - blev omåttligt spännande. De fyra Fåglumbröderna var i ledning vid varvningen - en sekund före Holland - men strax efter fick Tomas punktering och 20 sekunder gick åt för däckbyte, tempot tappades (det tar ett tag att komma upp i ca 50 km/tim) och sedan tvingades Sture släppa milen före mål då han led av sviter efter en förkylning. Holland med bl.a. Zoetemelk vann därför klart (drygt halvannan minut) men Sverige höll undan för Italien (nästan minuten efter), Danmark (3 min efter) och femman Norge (5 min efter). Gösta cyklade också bana inomhus och individuellt fick han 17:e tid (av 28) på 4 km förföljelselopp (4.51,37 - 7 sek efter nr 8 som gick till kvartsfinal) och i lagtävlingen fick de fyra bröderna tiden 4.30,03 - 4 sek efter nr 8. Bantävling kördes även av SOF-medlemmen Jupp Ripfel som på 1000 m tidslopp kom 22:a på 1.08,65 - 4 sek. från medalj. Klubbarna Gösta representerade var 1960 Fåglums CK och sedan Vårgårda CK. Han fick bragdguldet 1967 tillsammans med sina bröder. En längre artikel om Sveriges samtliga 103 OS-cyklister under 100 år fanns införd i SOF-Bulletinen nr 3 /2008.

27 november: Kurt Lundqvist i Simrishamn fyller 85. Kurt tävlade för IK Mode i Stockholm när han var med 1948 i London och tog brons i stafettlöpning 4 x 400 m. Individuellt åkte Kurt ut i mellanheat som fyra på samma tid som trean Mc Farlane, Kanada (48,4)

som gick till semifinal. I försöksheat 3 kom Kurt 2:a på 50,0. I stafettlaget där Kurt sprang startsträckan ingick också Lars-Erik Wolfbrandt, Folke Alnevik och SOF-medlemmen Rune Larsson och tiden i mål var 3.16,0. Lagen som kom före i mål var USA (3.10,4) och Frankrike (3.14,8) och som 4:a kom Finland (3.24,8). Jamaica och Italien fick bryta varför endast fyra lag kom i mål.

28 november: Ingemar Jernberg i Karlstad fyller 60. Ingemar hoppade stav för IF Göta, Karlstad, och var med i München 1972 då han blev 9:a (5,10). Tio man, bl.a. SOF-medlemmen Hans Lagerqvist, klarade i kvalet denna höjd medan Ingemar och tre andra klarade finalplats på 5 m jämnt. Hans blev där 7:a på 5,20 - vann gjorde östtysken Nordwig på 5,50. Kjell Isaksson (även han med i SOF) försökte trots skada men misslyckades i kvalhoppningen. I Montreal 1976 var det Ingemars (o)tur att missa kvalhöjden 5.10 och även nu drabbades Kjell Isaksson av en skada och blev i finalen också han utan höjd. Följande siffror för de tre, Ingemar 19-4 (5,10), Hans 12-5 (5,20) samt Kjell 17-6 (5,15 - 1968 då han blev 10:a) står för: antal hopp i OS - klarade hopp (högsta klarade höjd i OS). Sammanlagt alltså 33 OS-rivningar för de tre "stavböjarna". Jodå, Sixten är Ingemars farbror.

1 december: Pär Jilsén i Lindome fyller 50. Han var med i handbollslandslaget 1984 i Los Angeles och 1988 i Seoul och båda gångerna kom Sverige 5:a. Se även separat artikel om Handboll i OS.

10 december: Erik Wallin i Bromma fyller 50. Erik seglade för Göteborgs KSS när han var med i Los Angeles 1984 som gast i Soling-klassen. Magnus Grävare var rorsman och med som gast var också Magnus bror Martin. Placeringen för båten blev 10:a av det 22 båtarna stora fältet. Delseglingarnas resultat: 7-10-YMP-2-4-11. YMP= yacht materially prejudiced=båt som blivit störd/lidande och av juryn tilldelats lämplig poäng. USA vann i hemmavatten vid Long Beach.

11 december: Anders Eldebrink, numera bosatt i Schweiz, fyller 50. Anders var back i Södertälje SK när han 1988 i Calgary medverkade i Tre Kronor som tog brons. I tröja nr 2 spelade han med i samtliga åtta matcher i par med Tommy Samuelsson: Frankrike 13-2, Polen 1-1(1 mål), Schweiz 4-2, Finland 3-3(1), Kanada 2-2(1), Tjeckoslovakien 6-2(1), Sovjet 1-7, Västtyskland 3-2. Anders blev bäste svensk i poängligan på 7:e plats med sina 4 mål+6 assist. Vann gjorde Krutov (6+9) före Fetisov och Larionov (4+9) och deras lag Sovjet tog guldet trots förlust mot Finland i sista matchen som i och med vinsten passerade Sverige.

14 december: Jan Andersson i Uppsala fyller 60. Jan representerade Ekolns SK när han var med i OS 1980 (seglingarna gick i Tallinn) som rorsman i Soling. I båten fanns klubb-kamraten Bertil Larsson och Göran Andersson (klubb: Trälhavets BK, Österskär) med som gastar – Göran föll dock överbord i 4:e seglingen och Jan fick göra ett ärevarv för att plocka upp honom. Placeringarna i delseglingarna: 6-9-7-9-8-8-4 gav en 8:e plats (av 9 båtar).

16 december: Karl-Uno Olofsson i Umeå fyller 70. Karl-Uno tävlade i friidrott för IFK Umeå och var med i Tokyo 1964 där han sprang 1500 m. I försöksheat 2 (av 4) kom han 5:a på 3.44,8 dryga sekunder efter segrande fransmannen Bernard men före bl.a. Salonen, Finland, Bianchi, Italien och Thomas, Australien. Tiden räckte för att gå till semifinal som avgjordes i två heat med 9 i varje. Karl-Uno med nummerlapp 563 sprang på exakt samma tid denna gång men nu räckte det bara till en 7:e plats och 13:e bästa tid. Av de nio som inte gick till final kan nämnas kenyanen Kip Keino, tysken May och amerikanerna Jim Ryun och Tom O'Hara. I finalen vann dubbla guldmedaljören på 800 m (60 och 64) Peter Snell, Nya Zeeland på 3.38,1 före tjecken Odlozil 3.39,3. Stig Lindbäck, som nådde semi på 800, blev som 5:a utslagen i heat 3 på 3.47,1.

16 december: Per Carlsson, Göteborg, fyller 50. Han var med i landslaget i handboll i Seoul 1988 där Sverige slutade 5:a. Se även separat artikel om Handboll i OS.

22 december: Eivor Berglund, gift Eriksson, i Kungsängen fyller 75. Eivor tävlade för Åre SLK när hon var med i Cortina 1956. I slalomtävlingen på Tofanaslutningen var det isigt och snön räckte bara till de med låga startnr varför segern gick till René Colliard från Schweiz med startnr 1 (55,6+56,7). Eivor och de två andra svenskorna Ingrid Englund och Vivi-Anne Wassdahl hade startnr 28,31 och 39 och endast Wivianne tog sig ner och slutade 28:a efter att kört andra åket jämnt med de främsta (59,6). Banans längd var 456 m och fallhöjden 175 och av 48 startande fullföljde 35. I storslalom kom Eivor 26:a på 2.04,55. Banans längd var 1366 m, fallhöjden 408 och antalet portar 50. Av 49 startande fullföljde 44. Ingrid blev 26:a och Vivi-Anne 31:a. I störtlopp kom Eivor på delad 15:e plats med 1.51,6 bland 47 startande. Madeleine Berthod, Schweiz, vann på 1.40,7. Ingrid kom 18:e (1.51,8) och Vivi-Anne 42:a (2.08,0) - Banans längd var 1552 m, fallhöjden 502 m och antalet pliktportar var 20.

Eivor är f.ö. mamma till Lars-Börje "Bulan" Eriksson som

tog brons i Calgary 1988 i Super-G.

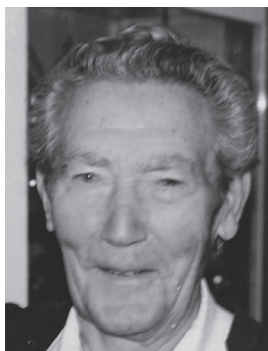
22 december: Vesa Koskela i Hägersten fyller 50. Vesa boxades för Narva BK i Stockholm när han var med i Los Angeles 1984 då han blev delad 5:a. Vesa boxades i weltervikt -67 kg och vann första matchen mot Abrar Hussein Syed, Pakistan, 4-1. I 1/8-final slog han sedan Bernard Wilson, Grenada, på k.o. r3 efter 1.25. I kvartsfinalen blev dock Young-Su An för svår och sydkoreanen vann med 5-0. An slog i semifinal Joni Nyman (som sedan slog Sören Antman 1988), Finland, för att sedan förlora finalen mot Mark Breland, USA.

24 december: Maud von Rosen i Skurup fyller 85. Maud var med i München 1972 då hon red i dres-syrävlingen på Lucky Boy. Individuellt blev hon 8:a när västtyskan Liselott Linsenhoff (3:a i Stockholm 1956) vann på svenskfödda hästen Piaff. Övriga svenskar var Ulla Håkansson på Ajax (6:a) och Ninna Swaab på Casanova (10:e). I lagtävlingen red de tre hem bronset till Sverige. Sovjet vann med trion Elena Petusjkova (som då var gift med med höjdhoppande landsmannen Valerij Brumel -guld 1964), Ivan Kizimov och Ivan Kalita.

24 december: Sten Elliot i Vargön fyller 85. Sten seglade för Göteborgs KSS när han var med 1960 och seglade drakbåt i Neapelbukten. I båten Galejan II fanns också klubb-kamraterna Göran Crafoord och rorsmannen Bengt Palmqvist (1923-95) som var förgast på guldvinnande Slaghöken II i drakklassen 1956 (Folke Bohlin rorsman och Wikström bästeman). Galejan var ut i 19 timmar och 46 minuter i de sju seglingarna (29-aug-7 sept) som gav platssiffrorna 12-12-19-15-20-20-15 och en slutlig 20:e plats av 27 båtar. Guldets togs överraskande av Grekland med kronprins Konstantin som rorsman i nybyggda Nirefs. Bästemannen på Nirefs förtjänar också att nämnas – Odyssevs Eskitzoglou.

29 december: Åke Wärnström i Katrineholm fyller 85. Han boxades för Katrineholms BK och var med 1952 i Helsingfors i fjädervikt -57 kg. Han hade otur i lottningen och fick möta blivande guldmedaljören Jan Zachara, Tjeckoslovakien i första matchen och förlorade på poäng 3-0 den 28 juli i Mässhallen. Zachara, född 1928 i Slovakien, vann sedan mot Seu, Sydkorea (3-0), Erdei, Ungern (2-1), Leisching, Sydafrika (2-1) och sedan mot Sergio Carprari, Italien, i finalen den 2 augusti med 2-1. Zachara vann sedan även sin första match i Melbourne 1956 innan förlorade mot Pentti Hämäläinen (1929-84), den blonde finländaren som tog guld i bantamvikt 1952 och sedan brons i fjädervikt 1956.

30 december: Valter Nyström i Årsunda fyller 95. Han tävlade för Sandvikens GK när han var med i Helsingfors 1952 och sprang 10.000 m. Efter ett väl-disponerat lopp sprang han in som 6:a på nytt PR 29.54,8 – drygt 6 sekunder från brons. 33 löpare fanns

på startlinjen och Emil Zatopek, Tjeckoslovakien, vann på 29.17,0. Bertil Albertsson var 12:a (30.34,6) och Bertil Karlsson 13:e (30.35,8). Sydvietnamesen Tran Van Ly kom i mål som 32:a på 37,33,0 och han lär ha blivit varvad minst fyra gånger av Valter. Valter som var på väg att fylla 37 år fick bragdmedaljen detta år dock

inte för sin insats i OS. Jag citerar ur Sune Sylvéns bok Bragd guldet från 1995: När järnverksarbetaren Valter Nyström på senhösten 1952 (14 sept.) i ett glänsande lopp besegrade den tyska världsstjärnan Herbert Schade i Düsseldorf på världens dittills näst bästa tid på 10.000 m – 29.23,8 – blev han ett hett namn i bragdfrågan. Konkurrenten var sannerligen hård – Sverige hade tagit nio guldmedaljer i Helsingfors men varken brottare, gymnaster eller moderna femkampare slog ut Valter vars insats sågs som ett ljus i rådande löparmörker. Han hade upplevt hela Hägg-epoken och även nånågra gånger mött Gunder på 5000 m men hade mest utmärkt sig som en seg långträdare. Han tänkte avsluta sin karriär i Sylvesterloppet i Brasilien på nyårsafton 1952 men en plötslig trötthet spred sig i hans kropp. Han hade tävlat färdigt men har sedan dess hållit sig fint i trim. Valter tillhör de mer okända bragdmännen – en kämpe var han och att det var kvalitet på hans rekord framgår av att det dröjde 18 år innan Bengt Nånjde förbättrade noteringen (30 aug. 1970 – 29.03,8). Då skedde det på modern gummiastfalt så på sätt och vis håller Valters kolstybbsrekord i evinnerliga tider !

Ett tack till Carl-Johan Johansson i Harlösa som har koll på födelsedagarna.

AVLIDNA

sammanställt av Tommy Wahlsten

Elisabeth Ahlgren (gift Borglin), född den 27 maj 1925 i Linköping, avled den 27 april 2010 i Lund, en månad innan hon skulle ha fyllt 85. Elisabeth simmade för Linköpings ASS och var med i London 1948 där hon kom 7:a på 100 m frisim med tiden 1.08,8. Greta Andersen, Danmark, vann på 1.06,3. Elisabeth var också med i lagkappslaget på 4x100 m fritt som gick till final som 5:e lag med tiden 4.38,5. I finalen simmade laget med Elisabeth på andra sträckan in på

4:e plats med tiden 4.34,8. Storbritannien noterades som femma för tiden 4.34,7 och förvirringen var stor. Det löstes på så sätt att en ensam bandomare ansåg att Gisela Thidholm (300623-090506) tjuvstartat på startsträckan och trots att föreskriven filmupptagning inte hade gjorts så avslogs den svenska protesten. I Brunnhages OS-bok kan man läsa om att loppet ändå gick till historien som det hittills vackraste i svensk damsimning. Marianne Lundqvist (f. 1931, gift Grane) och Ingegärd Fredin (f.1930) simmade slutsträckorna. USA vann på 4.29,2 före Danmark och Holland.

Olof ”Olle” Barkander, född 1 april 1918 i Delsbo, avled den 9 juli 2010 i Valbo, 92 år fyllda. Olle tävlade för Gävle Fältrittklubb när han var med i fälttävlan 1960 i Rom på reservhästen Emir. De två fick avbryta terrängritten och fick utgå liksom 36 andra ekipage inklusive två andra svenska. Av 72 startande fullföljde endast 35. Ragnar Gustafsson, som fick överta Olles ordinarie häst Dan, klarade terrängritten men valde att avstå hoppningen när laget ändå var utan placering. Olle var också duktig i handboll och säsongen 1939/40 spelade han alla Upsala IF:s matcher i Allsvenskan.

Allan Andersson, född den 4 mars 1931 i Offerdal, avled den 10 maj 2010 i Storsåtern, Idre, 79 år fyllda. Allan åkte skidor för Idre SK och var med i OS 1960 i Squaw Valley där han åkte i det för Sverige så framgångsrika 30 km – för övrigt spelens första finaltävling sedan störtloppet blivit uppskjutet på grund av snöstorm. Allan, med startnummer tre av 48 startande, åkte i mål på 1.57.09,9 – en tid som räckte till plats 13. Lennart ”Lill-Järven” Larsson kom 5:a, Rolf Rämgård 2:a och Sixten Jernberg med startnr 43 fullbordade en av svensk skidsports största framgångar genom att skida in på 1.51,03,9 – 13 sekunder före Rämgård. Bland de drygt 30 åkare som blev slagna av Allan kan nämnas Anatoly Sjeljugin, Sovjet (4:a på 30 km i Cortina 1956), Magnar Lundemo, Norge, Arto Tiainen, Finland, Sverre Stensheim, Norge och Sven Johanson (*1), USA. Allan, som arbetade med renskötsel i över 70 år, var även med som reserv i Cortina 1956.

Stig Mårtensson, född den 1 februari 1923 i Skultuna men uppväxt i Glössbo i Hälsingland, avled den 1 augusti 2010 i Bandhagen 87 år fyllda. ”Mårten” tävlade på cykel för Söderhamns IF, Södertälje CA och Fredrikshofs IF som han representerade när han var med i OS 1952 i Helsingfors. Landsvägsloppet över 19 mil på en bana på drygt en mil (Käpylä-Pa-kila-Maunula-Käpylä) blev, enligt Brunnhages OS-

bok, den trånga banans, masssvurpornas och den tokgiga tidtagningens lopp. Över 200 man, därav en massa rutinerade vingelmakare, stod på startlinjen. "Mårten" satte färg på loppet genom en tidig utbrytning men tröttnade i ensamheten och slutade efter de 17 varven på 18:e plats, knappt sju minuter efter segraren André Noyelle, Belgien. Yngve Lundh blev 16:e och Allan Carlsson 21:a medan Lars Nordvall tvingades bryta efter en vurma. I lagtävlingen räckte svenskarnas tider till en 4:e-plats på 15.41.34,3 – ca 2,5 minut efter trean Frankrike. Belgiens trio vann klart med sammanlagda tiden 15.20.42,1.

Stig vann fem individuella SM-guld, sex i lag och tre i stafett.

Werner Hardmo, född Pettersson den 25 mars 1917, avled i Kumla den 16 september 2010, 93 år fyllda. Han tävlade under hela sin aktiva tid för IFK Kumla och namnet Hardmo tog han efter den lilla orten Hardemo utanför Kumla. Han slog 22 världsrekord i gång på distanser från 3000 m till 10 miles efter genombrottet 1942.

Inför OS i London 1948 var Werner i bra form och i försöken på 10.000 m (3 aug.) gick han på 47.34,8 och var klar för finalen dit tio gångare kvalificerade sig.

I finalen den 7 aug. diskvalificerades han tidigt i loppet och därmed kunde John Mikaelsson (1913-87) gå hem guldmedaljen före en annan svensk, Ingemar Johansson (1924-2009).

(*1) Sven Johanson föddes i Korpikå i Nederkalix den 25 november 1924 och avled i Alaska i september 1976. Han kom till USA 1951 och efter att ha vunnit

nordamerikanska mästerskapet på skidor 1955 i St.

Paul, Minnesota, nominerades han i truppen till OS i Cortina 1956 men han fick inte sitt amerikanska medborgarskap i tid. Sven vann Mount Marathon-loppet på Alaska varje år 1954-59 och blev amerikansk mästare 1957 i Lyndonville, Vermont. 1958 representerade han USA i VM i Lathis 1958 och i OS i

Squaw Valley 1960 där han dock fick bryta på 30 km. 1961 etablerade USA:s armé ett träningscentrum för skidskytte nära Fort Richardson, Alaska, och Sven var ansvarig för de amerikanska skidskyttarna 1961-73. Senare arbetade han för the Trans-Alaska Pipeline när han tragiskt omkom i en arbetsolycka i Eagle River,

Hollands IOC-ledamot Geesink har avlidit

Nederländernas IOC-ledamot Anton Geesink, 76 år, har avlidit. Han blev invald i IOC 1987 och besökte Östersund och Stockholm under deras olympiska kandidaturer. Han var professor vid Academy of Physical Education i Amsterdam.

I bakgrunden fanns en gedigen sportkarriär, speciellt i judo, men han var också holländsk mästare i grekisk-romersk brottning. Fem gånger blev han korad till Hollands bästa idrottsman och toppen av prestationerna var judoguldet vid OS i Tokyo 1964. Geesink hade en rad höga internationella hederstitlar och låg bakom elva böcker och artiklar om judo samt fysisk fostran.

SOF-medlemsnytt

Nya medlemmar:

Gunnar Hagelin,	Smultronvägen 28,	831 62 Östersund	
Anders Hansson	Nybodagatan 4	171 42 Solna	
Ulf Persson	Kaserngatan 62	802 55 Gävle	
Rolf Åkerström	Estövägen 34	149 50 Nynäshamn	(OS 1988 2-mansbob)
Jan Wigren	Tengdahlgatan 19	116 48 Stockholm	
Toivo Wiklund	Liljeholmsgränd 13	117 61 Stockholm	
Jan Landelius	Tunagatan 5B	753 37 Uppsala	
Rune Åhlund	Länna Ålunda	645 91 Strängnäs	
I 21:s IF Sollefteå	c/o Naucler Västby 102	882 93 Helgum	
Norsk Olympisk och Sportfilatelistisk Forening (NOSF)		Postboks 3221 Elisenberg,	N-0208 Oslo

Jubilarer:

8 sept: Anders Johrén i Solna fyllde 60. **9 sept:** styrelseledamoten (adjungerad av SOK), Björn Folin fyllde 60. **13 sept** P-O Eriksson i Kungälv fyllde 75. **23 dec:** Knut Johansson i Ljungskile fyller 75.

Hej Tommy!

Ett litet men väsentligt fel har insmugit sig i OS-biografen över mig.

Jag tvingades inte byta men dock släppa mina kamrater. Med andra ord: jag gick i mål.

F.Ö. mycket vänlig
uppvaktning,

Hälsningar

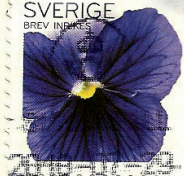
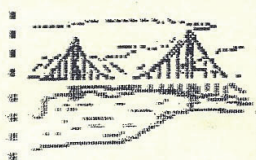
Ove

För uppvaktning
på min 75 årsdag
Hjärtligt Tack
Ove Adamson

SOF uppvaktar all jubilarer som vi skriver om i SOF- Bulletinen och några skriver då ett tackkort. Här publicerar vi de vi fått från Ove Adamson (som också kommer med en liten rättelse) och Christina Scherling.

Sveriges Olympiahistoriska
Förening

Bredmansgatan 7B

752 24 Uppsala

Tack för uppvaktning
på min födelsedag
och för det fina
diptauet och kadmingen
uppskattades även av
mina gäster (40st)

Kan inte uttrycka i
ord så glad blev jag.

Kraus till alla i
styrelsen m.fl.

Christina Scherling

Duktiga svenska simmartjejer i Empire Wembley pool 1948

av Tommy Wahlsten

Simningen nio tävlingsdagar vid OS i London kunde betecknas som rekordens, sensationernas och USA:s kan vi läsa i Brunnhages OS-bok där man vidare bl.a. hittar följande:

För Sveriges del blev insatsen hedrande även om medaljerna uteblev och det var flickorna som svarade för de mest överraskande insatserna. Inte någon hade vågat drömma om att två svenskor skulle återfinnas i den olympiska sprinterfinalen över 100 meter, Ingegärd Fredin femma och Elisabeth Ahlgren sju och lägg därtill att Marianne Lundqvist gick till semifinal.

Dessutom blandade sig stafettlaget i medaljstriden och gick under det gällande olympiska rekordet. Att fjärdeplatsen sedan togs ifrån Sverige efter en högst tvivelaktig diskvalifikation.

I försöken den 30 juli vann Ingegärd Fredin (1.08,1) över bl.a. Corridan, USA, och Termeulken, Holland medan Elisabeth Ahlgren (1.08,7) slog duktiga danskan Harup som egendomligt hade bättre tid (1.08,4). Marianne Lundquist (1.09,0) gick till semifinal efter amerikanskan Ann Curtis och danskan Grete Andersen.

I semifinalen dagen efter kom Marianne 5:a på

1.09,5 medan Ingegärd och Elisabeth gick till final som 3:a (1.08,4) resp. 4:a (1.08,6) i sitt heat.

Finalen 2 augusti med tre danskor, två svenskor, två holländskor och en amerikanska. Segerstriden stod i första hand mellan Curtis och Andersen med danskan som den starkaste på slutet (1.06,3). Ingegärd och Elisabeth låg länge på de sista platserna men efter en fin avslutning kom Ingegärd 5:a (1.08,4) och Elisabeth 7:a (1.08,8)..

Efter den fina insatsen på 100 m hystes vissa förhoppningar på en hederlig lagkapp och i försöksheatet den 4 augusti var det inga svårigheter att som tvåa efter Holland nå en finalplats med tiden 4.38,5. USA och Danmark var favoriter men skulle Sverige kunna nå en fjärdeplats var frågan.

I finalen, fredagen den 6 augusti, simmade Gisela Thidholm på startsträckan strax över 1.09 och hade god kontakt med täten. Elisabeth tog över och noterades för fina sträcktiden 1.07,9 och USA och Danmark var ännu inom räckhåll. Grete Andersen förde upp Danmark i klar ledning på tredje sträckan och Marianne med ca 1.09 var strax efter

Även klassiska rekodmagasinet uppmärksammade våra duktiga simmare för 62 år sedan.

Holland. Ann Curtis förde sedan upp USA till seger (4.29,2) efter fenomenala 1.04,4 i Wembleys tungsimmade 50-metersbassäng. Ingegärd gjorde en fin avslutning och Sverige klarade fjärdeplatsen före Storbritannien på tiden 4.34,8 – bättre än det gamla olympiarekordet från 1936.

Men då kom det det absolut oväntade, svenskorna blev diskvalificerade för överväxling av Marianne. Ingen hade sett det utom en ensam bandmare, en engelsman. Protest följde och trots att föreskriven filmning av loppet inte hade skett så avslogs den och domslutet stod fast.

Birger Buhre (*1) skriver så här i Brunnhages Idrottsbok 1949 om händelsen ”flickorna kom i mål på svensk rekordtid, dock diskvalificerades de för tjuvstart (på tredje sträckan), ett enligt neutrala bedömare horribelt domslut”

Nils-Yngve Bolling (*2) skriver så här i Åhlen & Åkerlunds Olympiabok: ”Båda stafettlagen hamnade på fjärde plats och Flickorna putsade till och med landsrekordet”, d.v.s. han missar helt diskvalifikationen i sin text.

Signaturen Prolange, Gösta Ölander (*3), i IB skrev dock så här: ”En kalldusch fick vi oss emellertid till livs när vi fick höra att Sverige diskvalificerats på grund av tjuvstart på tredje flickan. Riktigheten i bandomarnas beslut kan ej helt betvivlas, ty Marianne brukar ha bråttom i starten.”

Gisela (300623-090506) porträtterades i SOF-Bulletin nr 4/2009 (sid 41) och om Elisabeth (250527-100427) kan ni läsa på annan plats i denna Bulletin. Marianne (f. 310724), nu gift Grane och bosatt i Örebro, var också med i Helsingfors 1952 i 100 m fritt (24:a), 400 m fritt (21:a) och i stafettlaget- se nedan.

Ingegärd flyttade till USA 1953 och finns kvar där

Ingegärd, som fyller 80 år den 27 oktober, tävlade 1948 för IFK Stockholm och hon var också med på 100 m ryggsim i London och efter 1.21,2 i försök (4 aug) var hon klar för en semifinal (5 aug) som hon dock avstod ifrån. Danskan Harup vann guld på 1.15,5.

Ingegärd var också med i Helsingfors 1952 (täv-

lade då för SK Neptun) då hon kom på 16:e plats på 100 m fritt med tiden 1.08,7 (1.08,0 i försök). Ungerskan Szoke vann sedan guld på 1.06,8.

På 400 m fritt klarade Ingegärd åter en semifinalplats genom 5.28,7 i försöken för att sedan avstå. Stafettlaget på 4x100 m fritt med Marianne Lundquist, Anita Andersson-Odell (f. 350520, se SOF-Bulletin nr 1/2010, sid 48) och Maud Berglund-Svensson (340309-000601) på de tre första sträckorna på bana åtta kom med Ingegärd på slutsträckan 6:a på 4.39,0 (i försöken 4.38,1). Ungern vann på nya världsrekordet 4.24,4 före Holland och USA

Året därpå utvandrade Ingegärd till USA och där bor hon nu längst uppe i nordväst, i Kirkland – en förstad till Seattle.

Se även rekordmagasinets presentation på nästa sida

Fotnoter:

(*1) Birger (1918-1989), föddes i Blekinge men växte upp i Malmö. Han var en färgstark idrottsledare med simning som specialitet. Simmade som ung själv för Malmö SS. Sportjournalist på SvD, Sydsvenskan och Kvällsposten samt TV-kommentator och historierna om honom är många – här en av dom:

Från OS i Söul 1988 ringer Birger hem till redaktionen. Hans fråga: - Vad e klockan?

Redigeraren svarade ”elva”, och Birger kontrade omedelbart från andra sina jorden:

- Hos ER, ja. Men HÄR!!!

(*2) Nils Yngve (1904-1960) var sportjournalist på DN och även idrottsledare (AIK).

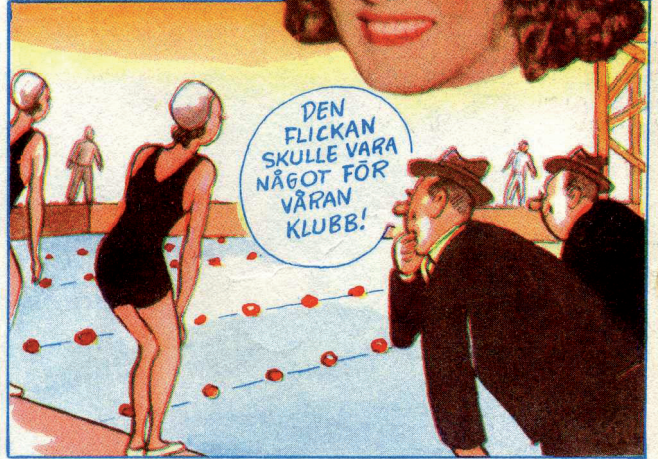
(*3) Gösta (1911-1984) var själv med i OS i Berlin i höga hopp där han kom 23:a. Han tävlade då för Stockholms KK. Sportjournalist på Idrottsbladet och simledare, bl.a. i Helsingfors 1952.

REKORD-MAGASINETS Idrottsalbum

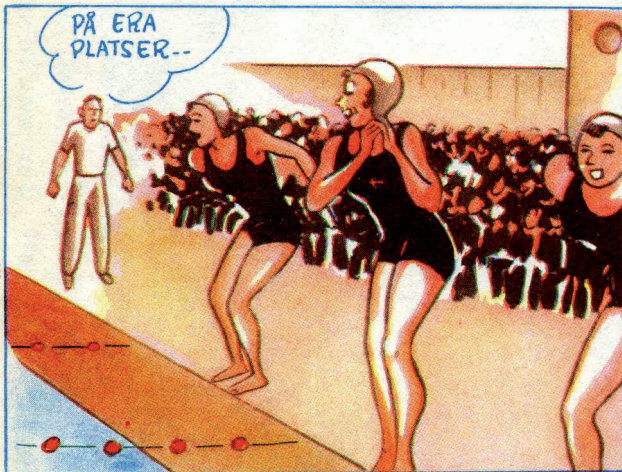
INGEGÄRD
Fredin
ÄNGBY SIMSÄLLSKAP

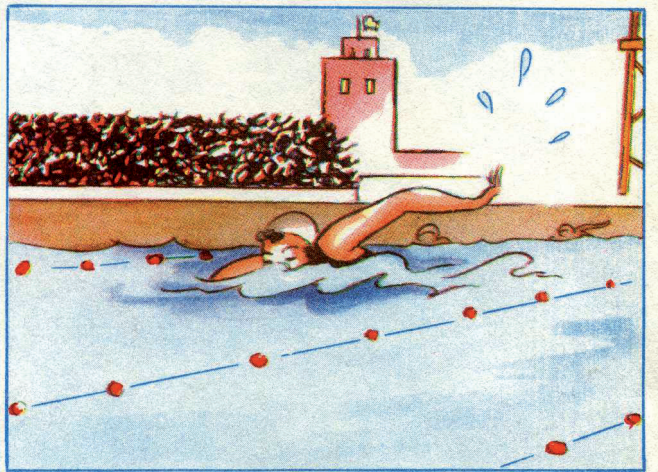
Vid fem års ålder Ingegärd i vattnet plaska kring, som 6-åring hon järnmärket tog hem som ingenting. Som 9-åring tog hon första gången simmarpris, som 12-åring magister blev hon — primus givetvis!

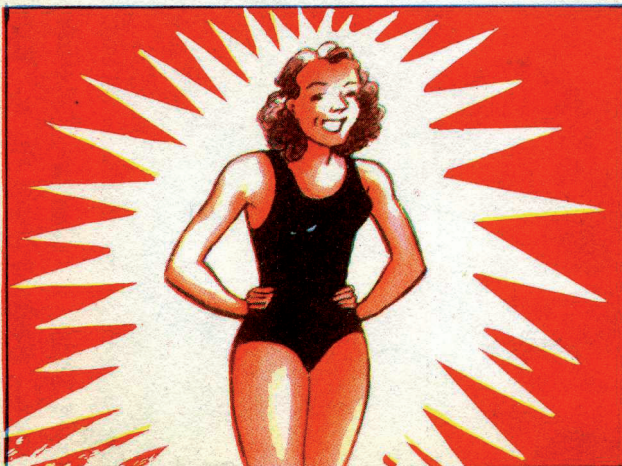
Föräldrarna är simentusiaster uti Ängbys styre och har hjälpt fram sin flicka från det hon var litet pyre. När storklubbarna släcker sina värvare från staden då får de resa tomhänta tillbaka hela raden.

Vid 14 år på 100 meter fritt hon SM tog, en flickunge som simmarfolket strax med häpnad slog. Helt oberörd hon gick med kameran sin omkring och plåta och hoppa sen i plurret, verka född uti det våta.

Hon skolrekorden har på 100 fritt liksom 200, var hon en gång skall sluta, många simexperter undra. En massa vackra segrar har hon redan tagit hem ned fin tid uppå 100: En och tio komma fem.

Hon räknas som vårt hopp. — När våra simmerskor vi granska, finns ingen som har större chans än hon att slå de danska. Det vore roligt om till sist vi finge en najad, som simmar fort på tävling och ej blott "tar sig ett bad".

Hon har en 12-års bror, som ock lär sparka fram rätt bra, och pappan liksom mamman virtuost lär simtag ta. "The four Fredins" — för denna simfamilj vi, ta mej katten, bör ha en liten anledning att taga av oss hatten.

Medlemsmöte 21 oktober

IOK-president och dubbla OS-guldmedaljörer

I samarbete med Riksidrottsmuséet arrangerar SOF ett öppet medlemsmöte torsdagen den 21 oktober klockan 18.00 i muséets lokaler Djurgårdsbrunnsvägen 26 (Gärdet) Buss 69 från Centralen.

Program.

”Sigfrid Edström – karismatisk ledare med ambitioner”

Föredrag av Leif Yttergren.

Leif är docent i idrottshistoria på GIH och tidigare landslagsman i basket

Leif deltog i det svenska basketlaget i OS i Moskva 1980.

Kaffe och smörgås

Obs! Beställes i förväg. Se nedan!

Curlinglandslaget

De svenska curlingdamerna som försvarade sitt OS-guld från Turin i Vancouver-OS.

Presentation och intervjuer med Eva Le Moine, Eva Lund och Anette Norberg.

Anmälan: Om kaffe och smörgås önskas så gäller det att anmäla det i förväg.

Pris: 50 kronor Vi beställer smörgåsarna från ett cateringföretag, så anmälan är bindande.

Anmälan görs senast tisdag 19 oktober till Tomas Persson

Mail: t.l.persson@hotmail.com telefon: 018-503903 eller 070-1472153